

Briselē, 7.3.2017.
COM(2017) 115 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

Ex post novērtējuma ziņojums par programmu "Krimināltiesības" (2007.-2013. gadam)

SATURA RĀDĪTĀJS

1	IEVADS.....	3
1.1	ZIŅOJUMA MĒRĶIS.....	3
1.2	METODOLOĢIJA UN INFORMĀCIJAS AVOTI.....	3
1.3	PROGRAMMAS PĀRSKATS	3
2	NOVĒRTĒJUMA REZULTĀTI.....	7
2.1	PROGRAMMAS ATBILSTĪBA	7
2.2	SASKAŅOTĪBA UN PAPILDINĀMĪBA.....	9
2.3	EFEKTIVITĀTE	11
2.4	ILGTSPĒJA UN PĀRNESAMĪBA	14
2.5	LIETDERĪBA UN VIENKĀRŠOŠANAS IESPĒJAS	17
2.6	EIROPAS PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA	22
3	SECINĀJUMI	26

1 IEVADS

1.1 ZIŅOJUMA MĒRĶIS

Lēmumā, ar ko izveido programmu “Krimināltiesības” (*JPEN*), ir noteikts, ka Komisijai ir jāsniedz *ex post* novērtējums par 2007.–2013. gadu¹. Šo *ex post* novērtējumu² veica neatkarīgs ārējais novērtētājs, kam palīdzēja Komisijas dienesti.

Šis ziņojums ir pamatots uz minēto novērtējumu. Ziņojums ir strukturēts atbilstīgi galvenajiem novērtēšanas kritērijiem un attiecīgajiem jautājumiem. Kritēriji ietver atbilstību, saskaņotību un papildināmību, efektivitāti, ietekmi un ilgtspēju, lietderību un vienkāršošanas iespējas, kā arī Eiropas pievienoto vērtību.

1.2 METODOLOĢIJA UN INFORMĀCIJAS AVOTI

Šā *JPEN* galīgā novērtējuma pamatā ir:

- plaša pieejamās dokumentācijas pārbaude par 284 darbības dotācijām un 50 operatīvajām dotācijām, kurām 2007.–2013. gadā līdzekļi piešķirti no programmas “Krimināltiesības” 2007.–2013. gadam;
- programmas dokumentācijas, piemēram, dibināšanas lēmuma, gada darba programmu un uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus gan par dotācijām, gan publiskā iepirkuma līgumiem, pārbaude;
- ES politikas dokumentu, lēmumu par saistīto ES programmu izveidošanu un tamlīdzīgu dokumentu pārbaude;
- 334 *JPEN* projektu (darbības dotācijas un operatīvās dotācijas) kvantitatīva analīze;
- 97 atbilžu analīze, kuras dotāciju saņēmēji snieguši tiešsaistes aptaujā;
- protokoli no 33 turpmākajām intervijām ar to projektu/organizāciju koordinatoriem, kas saņēmušas *JPEN* 2007.–2013. gadam dotācijas, kuri arī atbildēja uz tiešsaistes aptauju;
- intervijas ar programmā iesaistītajām Komisijas amatpersonām.

1.3 PROGRAMMAS PĀRSKATS

JPEN tika izveidota saskaņā ar Padomes 2007. gada 12. februāra Lēmumu Nr. 2007/126/TI kā daļa no Vispārējās programmas “Pamattiesības un tiesiskums”. Programmu īstenoja septiņus gadus no 2007. līdz 2013. gadam. Tā ir turpinājums pamatprogrammai par policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās (*AGIS*) no 2003. līdz 2007. gadam.

JPEN bija vērsta uz vienu no programmas “Pamattiesības un tiesiskums” četriem mērķiem, proti, vajadzību veicināt tiesu iestāžu sadarbību un radīt patiesu Eiropas tiesiskuma telpu krimināllietās saskaņā ar savstarpējas atzīšanas principiem. Tā bija paredzēta arī, lai izveidotu datorizētu krimināldatu informācijas apmaiņas sistēmu.

Pieci *JPEN* vispārējie mērķi, kā uzskaitīts lēmuma 2. pantā, ir:

- veicināt tiesu iestāžu sadarbību, lai radītu patiesu Eiropas tiesiskuma telpu krimināllietās, pamatojoties uz savstarpēju atzīšanu un savstarpēju uzticību;

¹ Padomes 2007. gada 12. februāra Lēmuma Nr. 2007/126/TI, ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam kā daļu no Vispārējās programmas “Pamattiesības un tiesiskums” izveido īpašu programmu “Krimināltiesības”, 16. panta 3. punkta d) apakšpunkts. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007D0126&from=LV>

² Ārējā novērtētāja veiktais *ex post* novērtējums ir publicēts šeit: Galvenais ziņojums: http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf, pielikumi: http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_annex_1_quantitative_analysis.pdf, http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_annex_2.pdf

Ārējā novērtētāja veiktais vidusposma novērtējuma ziņojums ir publicēts šeit: http://ec.europa.eu/justice/funding/jpen/interim_evaluation_report_2011_en.pdf

- nodrošināt dalībvalstīs piemērojamo normu saderību, ciktāl tas var būt vajadzīgs tiesu iestāžu sadarbības uzlabošanai;
- veicināt pašreizējo juridisko šķēršļu mazināšanu tiesu iestāžu sadarbības pienācīgai darbībai, lai stiprinātu izmeklēšanas darbību koordināciju un palielinātu dalībvalstu pašreizējo tiesu sistēmu saderību ar Eiropas Savienības sistēmu, lai nodrošinātu pienācīgu kontroli dalībvalstu tiesību aizsardzības iestāžu veiktām izmeklēšanām;
- uzlabot kontaktus un informācijas un labākās prakses apmaiņu starp juridiskām, tiesu un administratīvām iestādēm un profesionāliem juridiskajā jomā (advokātiem un citiem profesionāļiem, kas ir iesaistīti tiesu sistēmas darbībā), kā arī uzlabot tiesu sistēmai piederīgo personu apmācību, lai palielinātu savstarpējo uzticēšanos;
- turpināt vairot savstarpēju uzticēšanos, lai nodrošinātu cietušo un apsūdzēto tiesības.

JPEN konkrētie mērķi, kā uzskaitīts lēmuma 3. pantā, ir:

- sekmēt tiesu iestāžu sadarbību;
- uzlabot savstarpējās zināšanas par dalībvalstu tiesību un tiesu iestāžu sistēmām krimināllietās, kā arī veicināt un stiprināt tīklu veidošanu, savstarpējo sadarbību, informācijas, pieredzes un paraugprakses apmaiņu un izplatīšanu;
- nodrošināt Savienības instrumentu labu īstenošanu, pareizu un konkrētu piemērošanu un novērtēšanu tiesu iestāžu sadarbības jomās krimināllietās;
- uzlabot informāciju par dalībvalstu tiesību sistēmām un tiesu iestāžu pieejamību;
- uzlabot apmācības Savienības un Kopienas tiesībās tiesu iestāžu darbiniekiem, advokātiem un citiem profesionāļiem, kas iesaistīti tiesu sistēmas darbībā;
- novērtēt vispārējos nosacījumus, kas nepieciešami, lai stiprinātu savstarpējo uzticēšanos;
- izstrādāt un ieviest datorizētu informācijas apmaiņas sistēmu par sodāmības reģistriem, un atbalstīt pētījumus, lai attīstītu informācijas cita veida apmaiņu.

Lai sasniegtu šos mērķus, programma finansēja darbības, izmantojot trīs dažādus finansiālā atbalsta veidus: darbības dotācijas, operatīvās dotācijas un publisko iepirkumu³.

Darbības dotācijas tika piešķirtas konkrētiem starptautiskiem projektiem visas ES interesēs, valstu projektiem, sagatavojoties starptautiskiem projektiem vai Savienības pasākumiem vai papildinot tos, un valstu projektiem, kas veicina inovatīvu metožu un/vai tehnoloģiju ar pārnēsāmības potenciālu izstrādi.

Operatīvās dotācijas tika piešķirtas NVO vai citām struktūrām, kas īsteno vispārējo Eiropas interešu mērķi krimināltiesību jomā, vai Eiropas Tiesiskās apmācības tīklam (ETAT), lai konkrēti līdzfinansētu izdevumus, kas saistīti ar tā pastāvīgo darba programmu vai tiesisko apmācību⁴.

Komisija arī izmantoja *JPEN* finansējumu, lai nodrošinātu iepirkumu konkrētām Komisijai svarīgām darbībām. Tās ietvēra pētījumus, pētniecību un konkrētu IT projektu izstrādi un īstenošanu, lai veicinātu informācijas apmaiņu un izplatīšanu.

Darba programma 2010. gadam ietvēra konkrētas darbības dotācijas, lai līdzfinansētu Eiropas e-tiesiskuma projektus. 2013. gadā tika izsludināts īpašs aicinājums iesniegt priekšlikumus, lai finansētu tiesiskās apmācības projektus.

³ Padomes 2007. gada 12. februāra Lēmuma Nr. 2007/126/TI, ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam kā daļu no Vispārējās programmas "Pamatattiecības un tiesiskums" izveido īpašu programmu "Krimināltiesības", 7. pants <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007D0126&from=EN>

⁴ Padomes 2007. gada 12. februāra Lēmuma Nr. 2007/126/TI, ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam kā daļu no Vispārējās programmas "Pamatattiecības un tiesiskums" izveido īpašu programmu "Krimināltiesības", 6. pants <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007D0126&from=EN>

Programma bija paredzēta tam, lai atbalstītu šādas mērķa grupas: praktizējošus juristus, cietušo palīdzības dienestu pārstāvjus, citus profesionāļus, kas iesaistīti tiesu sistēmas darbībā, valstu iestādes un ES sabiedrību kopumā.

Kopējais plānotais *JPEN* budžets periodam no 2007. gada janvāra līdz 2013. gada decembrim bija EUR 196 miljoni (skatīt 1-1. tabulu Plānotais budžeta sadalījums *JPEN* 2007.–2013. gadam)⁵.

1-1. tabula Plānotais budžeta sadalījums *JPEN* 2007.–2013. gadam

	Darbības dotācijas	Operatīvās dotācijas ⁶	Iepirkums	Kopā
	Vērtība (EUR)	Vērtība (EUR)	Vērtība (EUR)	Vērtība (EUR)
2007	22 000 000	5 900 000	1 300 000	29 200 000
2008	18 800 000	6 000 000	5 000 000	29 800 000
2009	14 900 000	8 500 000	7 000 000	30 400 000
2010	17 000 000	5 000 000	4 000 000	26 000 000
2011	14 500 000	6 500 000	6 000 000	26 500 000
2012	13 450 000	7 500 000	6 000 000	26 950 000
2013	15 210 000	7 660 000	4 640 000	27 510 000
Kopā	114 860 000	49 560 000	31 940 000	196 360 000

Avots: *JPEN* programma — gada darba programmas (2007–2013)

Lielākā daļa finansiālā atbalsta saskaņā ar *JPEN* budžetu tika piešķirta darbības dotācijām (64 %). Operatīvās dotācijas NVO gada darba programmas un izdevumu saistībā ar ETAT pastāvīgo darba programmu līdzfinansēšanai bija 20 % no kopējā programmas budžeta. Pārējā budžeta daļa tika piešķirta publiskā iepirkuma līgumiem⁷.

1

Kā aprakstīts iepriekš, *JPEN* finansējumu piešķir ar darbības dotācijām un operatīvajām dotācijām, partnerības pamatnolīgumiem un publiskā iepirkuma līgumiem. 1-2. tabulā atspoguļots katrā programmas īstenošanas gadā finansēto dažādo darbību skaits. Aicinājumus iesniegt priekšlikumus darbības dotācijām un operatīvajām dotācijām sadalīja starp 2011. un 2012. gadu.

1-2. tabula. Finansēto darbību skaits gadā

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012	2013	KOPĀ
Darbības dotācijas	56	41	32	49	53	-	-	49	280
Īpašas darbības dotācijas	-	-	2	-	2	-	-	-	4
Operatīvās dotācijas	5	7	13	8	-	10	7	7	50
KOPĀ	61	48	47	57	55	10	56	56	334

Piezīme: tabula atšķiras no šajā novērtējumā analizēto projektu skaita, jo nebija pieejama dokumentācija par visiem projektiem.

⁵ Saskaņā ar Padomes 2007. gada 12. februāra Lēmuma Nr. 2007/126/TI, ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam kā daļu no Vispārējās programmas “Pamattiesības un tiesiskums” izveido īpašu programmu “Krimināltiesības”, 13. pantu “Budžeta resursus, kas atvēlēti šajā programmā paredzēto rīcību īstenošanai, iekļauj Eiropas Savienības vispārējā budžeta gada ekspropriācijās. Budžeta lēmējinstītūcija apstiprina pieejamās gada ekspropriācijas, nepārkāpjot finanšu shēmā paredzēto apjomu.”

⁶ Operatīvo dotāciju piešķirumi ietver arī līdzekļus, kas piešķirti monopoliem un partnerības pamatnolīgumiem.

⁷ Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenotas saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma „Krimināltiesības” (*JPEN*), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 2. lpp.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

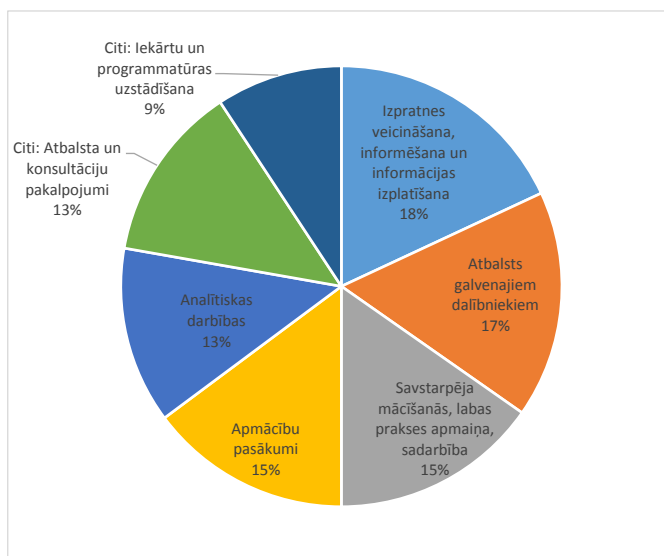
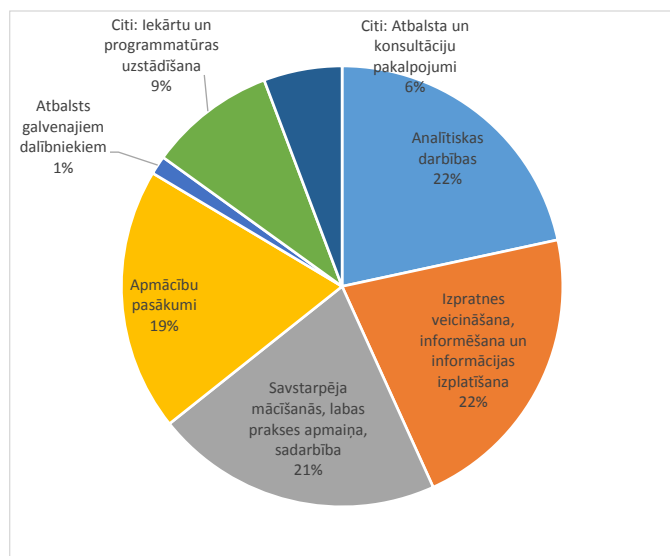
JPEN projektus vadīja galvenokārt valsts iestādes, piemēram, tieslietu/iekšlietu ministrijas (22 % no visām vadošajām organizācijām), kam sekoja valsts NVO/platformas/tīkli (18 %), Eiropas tīkli/platformas/forumi (17 %) un citi izglītības/apmācības institūti (10 %).

Tas atbilst nosacījumiem dibināšanas lēmumā, saskaņā ar kuru organizācijām ir piekļuve programmai.

Darbības dotācijas tika piešķirtas organizācijām, kas kopā darbojas partnerībā. Partnerību sastāvs parāda, ka visbiežāk partneri ir bijuši valstu NVO, tostarp valstu platformas un tīkli, universitātes un valsts iestādes. Šādi partneri bija attiecīgi 19 %, 16 % un 15 % no kopējā skaita. Dibināšanas lēmumā nav konkrēti minēts partnerības sastāvs⁸.

1.1 attēlā turpmāk attēloti galvenie darbību veidi, kam piešķirtas *JPEN* darbības dotācijas (pa kreisi) un operatīvās dotācijas (pa labi). Lielākā daļa projektu, kas finansēti no darbības dotācijām, bija vērsti uz izpratnes veicināšanu, informēšanu un informācijas izplatīšanu (22 %), analītiskām darbībām (22 %), savstarpēju mācīšanos, labas prakses apmaiņu, sadarbību (21 %) un apmācības pasākumiem (19 %).

Galvenās darbības, kas tika īstenotas, izmantojot operatīvās dotācijas, bija izpratnes veicināšana, informēšana un informācijas izplatīšana (18 %), tam sekoja atbalsts galvenajiem dalībniekiem (17 %), savstarpēju mācīšanos, labas prakses apmaiņu, sadarbību (15 %) un apmācības pasākumiem (15 %).

1-1. attēls. *JPEN* darbības dotācijas pēc galvenās darbības (pa kreisi) un *JPEN* operatīvās dotācijas pēc galvenās darbības (pa labi)

Publiskā iepirkuma līgumi bija vērsti uz tādām trim galvenajām darbībām kā pētījumi, pasākumu un sanāksmju organizēšana, IT nodrošinājums.

Publiskais iepirkums tika izmantots arī tīmekļa vietnes e-tiesiskums uzturēšanai. Tāpat pakalpojumu iepirkums tika izlietots ekspertu pakalpojumiem saskaņā ar Rumānijas un Bulgārijas sadarbības un pārbaudes mehānismu⁹.

⁸ Turpat, 4. lpp.

⁹ Turpat, 4. lpp.

2 NOVĒRTĒJUMA REZULTĀTI

2.1 PROGRAMMAS ATBILSTĪBA

Programmas atbilstība ir novērtēta saistībā ar to, kādā mērā tās pasākumi pamatoti īsteno programmas mērķus un risina ES plašākas politikas un mērķauditorijas vajadzības.

Programmas mērķu un prioritāšu analīze parāda, ka, lai gan šie mērķi bija lielākoties konkrēti, sasniedzami un reālistiski, tie nebija izmērāmi vai (pārsvarā) noteikti konkrētam laikposmam. Aicinājumos iesniegt priekšlikumus tika sniegts aizvien vairāk informācijas attiecībā uz to, kas tiek sagaidīts no finansētajiem projektiem (saistībā ar dažādām prioritātēm). Lielākās daļas prioritāro jomu mērķi bija saskaņoti ar ES mērķiem un politiku, jo īpaši programmu otrajā pusē¹⁰.

Atbilstība šiem mērķiem un plašākām ES politikas prioritātēm bija galvenais atlases kritērijs visos aicinājumos iesniegt priekšlikumus par darbības dotācijām un operatīvajām dotācijām. Darbības dotāciju un operatīvo dotāciju saņēmēju darbības mērķu novērtējums parāda, ka projekta darbības mērķi ir saskaņoti ar programmas mērķiem. Turklāt darbības dotāciju un operatīvo dotāciju analīze uzskatāmi parāda, ka visas no darbības dotācijām finansētās darbības un lielākā daļa no operatīvajām dotācijām finansēto darbību ir skaidri bijušas saskaņotas ar programmas prioritātēm¹¹.

Arī programmā iekļauto darbību veidi ir bijuši lielākajā mērā atbilstīgi programmas mērķiem un saskaņoti ar Padomes Lēmuma 2007/126/TI par *JPEN* 4. pantu ("atbilstīgas rīcības"). Liela daļa darbību, kas izvēlētas dotācijām vai iepirkumam laikposmā no 2007. gada līdz 2013. gadam, ietilpa šādās kategorijās:

- *apmācības pasākumi*, galvenokārt tiesu iestāžu darbiniekiem vai praktizējošiem juristiem;
- *savstarpēja mācīšanās/apmaiņa* starp dalībvalstu iestādēm/organizācijām (piemēram, organizējot simpozijus, seminārus un labas prakses izplatīšanu);
- *aparātūras/programmatūras izstrāde un/vai instalācija*, lai veicinātu tiesvedību un piekļuvi informācijai par tiesiskumu ES un/vai valsts līmenī (e-tiesiskums);
- *atbalsta un konsultāciju pakalpojumi* (tostarp informācijas un konsultāciju tīmekļa vietnes);
- *pētniecības un analītiskās darbības*, kas novērtēja ES tiesību aktu piemērošanu dalībvalstīs vai izpētīja valstu likumdošanas sistēmas, lai novērtētu saderību ar ES tiesību aktiem. Šādas darbības arī pētīja metodes dažādu tiesiskuma veidu (piemēram, atjaunota taisnīguma vai ieslodzījuma alternatīvu) īstenošanai un/vai analizēja šķēršļus tiesiskumam ES. Dažas darbības ietvēra novērtējumus attiecībā uz šķēršļiem ES tiesību aktu un savstarpējas uzticēšanās īstenošanai¹².

Turklāt dotācijas tika piešķirtas daudzām no galvenajām organizācijām, kas iesaistītas kopējas Eiropas tiesiskuma telpas veicināšanā. Piemēram, dotācijas saņēma galvenie Eiropas tīkli un NVO, kas darbojas apmācības jomā (piemēram, ETAT), probācija (Eiropas Probācijas konfederācija — *CEP*), juridiskās tiesības (Konsultācijas par personas tiesībām Eiropā — *AIRE*), cietušo atbalsts (Cietušo atbalsts Eiropā — *VSE*), aizdomās turamo un apsūdzēto personu aizsardzība (Taisnīga tiesa) un atjaunots taisnīgums (Eiropas Atjaunotā taisnīguma forums — *EFRJ*)¹³.

Tā kā *JPEN* bija vērsta uz tiesu iestāžu sadarbības un savstarpējas uzticēšanās uzlabošanu (un tās mērķis bija atbalstīt ES mēroga tiesiskās telpas izveidi), bija arī izšķirīgi svarīgi, lai programmā tika iesaistīti partneri un galīgie saņēmēji no dažādām ES dalībvalstīm. *JPEN* ietvēra arī valstu darbības (40 no 284 darbības dotācijām, skatīt zemāk 2.6.2. "Pievienotā vērtība ES un dotāciju saņēmējiem"). Šīs bija programmai atbilstīgas darbības.

¹⁰ Turpat, 5. lpp.

¹¹ Turpat, 7. lpp.

¹² Piemēram, projektā "Juridisko ekspertu konsultāciju panelis" tika apspriesti šķēršļi tiesu iestāžu sadarbībai/savstarpējai uzticībai ES un ieteikti veidi, kā to uzlabot.

¹³ Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenotas saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma "Krimināltiesības" (*JPEN*), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 9. lpp.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

2.1.1 Aicinājumos iesniegt priekšlikumus izvirzītās prioritātes un izvēlētās darbības un to atbilstība politikai

Galvenie likumdošanas instrumenti, kas bija spēkā un tika ieviesti attiecīgajā laikposmā, ietvēra instrumentus, kuri nodrošina *dalībvalsts tiesas lēmuma savstarpēju atzīšanu*, instrumentus, kuri nodrošina *alternatīvas ieslodzījumam*, instrumentus, kuri atbalsta *tiesas iestāžu sadarbību pierādījumu sniegšanā* citām dalībvalstīm, instrumentus, kuri ievieš nosacījumus par *procesuālām tiesībām*, un instrumentus, kuri *atbalsta cietušos un nodrošina viņu tiesības*.

JPEN gada prioritātes atspoguļo izmaiņas ES politikā krimināltiesību jomā¹⁴.

Komisija ieviesa un veicināja dažādus praktiskus instrumentus, lai atbalstītu galvenos likumdošanas instrumentus. Mērķis bija uzlabot tiesu iestāžu sadarbību un lēmumu savstarpēju atzīšanu, kā arī palielināt tiesu iestāžu pieejamību sabiedrībai. Šie praktiskie instrumenti ietvēra¹⁵:

- *Eiropas e-tiesiskuma portālu* — informācijas tīmekļa vietni, kura paredzēta sabiedrībai, uzņēmējiem, praktizējošiem juristiem un tiesu iestādēm un kurā apkopota informācija par tiesībām, pieejamajiem pakalpojumiem un instrumentiem atšķirīgo vajadzību apmierināšanai;
- *Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmu (ECRIS)* — datorizētu sistēmu, kura izveidota, lai panāktu efektīvu informācijas apmaiņu par notiesāšanu krimināllietās starp ES valstīm;
- *Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu (EJN)* — tīklu, lai veicinātu tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās starp ES valstīm;
- *tiesisko apmācību*.

Sākot no 2010. gada, prioritātes, kā izklāstīts aicinājumos iesniegt priekšlikumus un darba programmās, kļuva konkrētākas, izmērāmākas, sasniedzamākas, atbilstošākas un savlaicīgākas tādā ziņā, ka tās bija konkrētākas attiecībā uz saturu, kas tika sagaidīts no prioritātes īstenošanai paredzētajiem projektiem. Tās arī tika vairāk pielāgotas politikai un tiesību aktiem. Šie uzlabojumi tika veikti pēc institucionālajām izmaiņām Komisijā pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā, ar kuru Komisijai tika piešķirtas lielākas pilnvaras tieslietu un iekšlietu jomā. Turklāt 2010. gadā Tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorāts (JLS ĢD) tika sadalīts Iekšlietu ģenerāldirektorātā un Tieslietu ģenerāldirektorātā (*JPEN* ietilpst jaunā Tieslietu ģenerāldirektorāta kompetencē), nosakot lielāku atbildību abiem ģenerāldirektorātiem¹⁶.

Darbības, ko finansēja no darbības dotācijām un operatīvajām dotācijām, bija galvenokārt vērstas uz atbalstu spēkā esošo tiesību aktu īstenošanai¹⁷. Izvēlētās darbības arī netieši atbalstīja jaunas politikas izstrādi, ciktāl tās veicināja ideju apmaiņu un ES pastāvošo tiesiskuma/sadarbības šķēršļu apspriešanu starp tieslietu ministrijām un tiesu iestāžu/juridisko profesiju pārstāvjiem ES. No 334 dotācijām 16 plānoja un izstrādāja politikas ieteikumus¹⁸.

Tā kā aicinājumu iesniegt priekšlikumus prioritārajām jomām tika pievienots projektu paredzētā satura apraksts, šīs jomas tika konkrētizētas un palīdzēja dotāciju pieteikumu iesniedzējiem nodrošināt, ka viņu projekti atbilst ES mērķiem. Turklāt, tā kā prioritārajās jomās tik lielā mērā bija ievēroti programmas mērķi un ES politikas mērķi, izvēlētajām darbībām bija viegli pievērsties arī šiem mērķiem.

Gandrīz visas organizācijas, kas sagatavoja šos pieteikumus, bija Eiropas galvenās platformas vai NVO, kurām ir vadošā loma īpašu krimināltiesību aspektu uzraudzībā ES, proti, Eiropas Probācijas konfederācija (*CEP*), Eiropas advokātu kolēģiju un juristu biedrību padome (*CCBE*), Eiropas Cietumu un labošanas dienestu organizācija (*EuroPris*), *Fair Trials International (FTI)*, Starptautiskais Jauniešu tiesvedības novērošanas centrs, *VSE* un Īrijas Pilsoņu brīvību padome.

¹⁴ Turpat, 11. lpp.

¹⁵ Turpat, 10.–11. lpp.

¹⁶ Turpat, 11. lpp.

¹⁷ Turpat.

¹⁸ Turpat.

Tā kā iepriekš minētās struktūras ir tīkli, kas sniedz kopainu par ES un vispāratzītu pieredzi šajās jomās, tās ir īpaši piemērotas, lai sniegtu politikas ieteikumus.

Arī pakalpojumi, kas tika pirkti, izmantojot *JPEN* finansējumu, bija atbilstīgi programmas un plašākiem ES mērķiem, jo tie bija vērsti galvenokārt uz e-tiesiskuma portāla un tā moduļu izstrādi vai uz ietekmes novērtējumiem un citiem pētījumiem, kas pamato tiesību aktu un politikas izstrādi ar mērķi izveidot vienotu ES krimināltiesību telpu¹⁹.

2.1.2 Programmas atbilstība mērķgrupas vajadzībām

No 97 tiešsaistes aptaujas respondentiem 70 norādīja, ka ir veikuši vajadzību novērtējumus, lai atbalstītu savu projektu plānošanu un izstrādi. Tomēr sešpadsmit pieteikuma veidlapās iekļautās projekta dokumentācijas sīkāka analīze parādīja, ka tikai seši projekti ir izstrādāti, pamatojoties uz vajadzību novērtējumu. Jāatzīst, ka nebija konkrētas prasības veikt vajadzību novērtējumu un sniegt pierādījumus tā pamatošanai. Taču, ja dotāciju pieteikumu iesniedzēji to būtu darījuši, tas būtu devis daudz skaidrākas norādes par viņu projektu atbilstību, palielinājis viņu pētījumu kvalitāti un nodrošinājis atskaites punktu projekta panākumu novērtēšanai vēlāk. Projekti, kas nav pamatoti uz vajadzību novērtējumu, var būt atbilstīgi mērķgrupu vajadzībām, bet, neveicot vajadzību novērtējumu, rodas risks, ka būtu bijis iespējams izstrādāt atbilstīgākas metodes vai mērķgrupu atbalsta līdzekļus²⁰.

No 97 tiešsaistes aptaujas respondentiem 69 (81,2 %) ziņoja, ka ir saņēmuši pozitīvu atgriezenisko saiti no savas(-ām) mērķgrupas(-ām) par projekta atbilstību. Viens no iemesliem, kādēļ ir ziņots par tik augstu (81 %) pozitīvas atgriezeniskās saites no mērķgrupām līmeni, varētu būt tas, ka dalībnieks, kas īstenoja projektu, bija piederīgs tai pašai grupai, kurai bija piederīgi dalībnieki, kas guva labumu no projekta. Konkrētāk, var pieņemt, ka tiesu iestāžu, juridisko profesiju u.c. pārstāvji pieteicās, lai sniegtu apmācību paši saviem kolēģiem kopā ar kolēģiem no citām dalībvalstīm vai lai organizētu sanāksmes ar kolēģiem/ekspertiem no citām dalībvalstīm. Līdzīgi valstu iestādes pieteicās dotācijām, kas palīdzētu tām izveidot sodāmības reģistru sistēmas, kuras būtu saderīgas ar *ECRIS* un/vai citām e-tiesiskuma sistēmām, lai saskaņotu savas tiesiskuma sistēmas ar citu dalībvalstu tiesiskuma sistēmām²¹.

2.2 SASKAŅOTĪBA UN PAPILDINĀMĪBA

2.2.1 Papildināmība ar citām ES programmām

Padomes Lēmuma 2007/126/TI, ar ko izveido *JPEN*, 12. pantā ir izklāstīta papildināmības joma un sinerģijas izveide ar citiem ES finanšu instrumentiem, proti, programmu “Civiltiesības” (*JCIV*), Noziedzības novēršana un cīņa pret noziedzību (*ISEC*), Terora aktu un citu ar drošību saistītu risku profilakse, gatavība tiem un to seku pārvarēšana (*CIPS*), Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība (zināma kā “*SOLID* fondi”) un Kopienas Statistikas programma.

Citi ES instrumenti, kam ir potenciāls papildināt vai pārklāties ar *JPEN*, kuri iekļauti programmā *Daphne III*, programma “Pamattiesības un pilsonība” (*FRC*), Mūžizglītības programma (*LLP*), Septītā pētniecības un attīstības pamatprogramma (*FP7*) un “Apvārsnis 2020”, jaunā ES pētniecības un inovāciju programma.

Šīs programmas bija līdzīgas *JPEN* mērķu un tematu ziņā. Taču, tā kā *JPEN* mērķi bija konkrēti, bija vieglāk novērst pārklāšanos ar citām Tiesiskuma ĢD programmām, kuras atšķīrās no *JPEN* attiecībā uz:

- ietverto tiesību aktu jomu — *JPEN* ietver krimināltiesības, *JCIV* ietver civiltiesības, bet *FRC* ietver pamattiesības;
- fokusu — visas programmas bija vērstas uz cietušajiem, taču programma “Narkomānijas novēršana un informēšana par narkomāniju” (*DPPI*) un *Daphne III* bija vēsta uz konkrētām

¹⁹ Turpat, 5. lpp.

²⁰ Turpat, 13-14. lpp.

²¹ Turpat, 14. lpp.

cietušo grupām, un tajās tika izskatīta kaitējuma novēršana un atbalsts pēc nodarītā kaitējuma. *DPIP* un *Daphne III* bija arī vairāk vērstas uz ārstēšanu un aizsardzību nekā *JPEN*, kura vairāk bija vērsta uz cietušo saskarsmi ar krimināltiesību sistēmu;

- mērķgrupām vai rezultātiem — kā *ISEC*, *Daphne III* un *DPIP* gadījumā.

Tāpat arī ĢD CONNECT programmu un *FP7* mērķos ir mērķi, kas ir saskaņoti ar *JPEN* mērķiem, bet ne obligāti pārklājas ar tiem.²²

Arī programma *PROGRESS* un Eiropas Sociālais fonds (ESF) finansēja tiesu iestāžu darbinieku mācības, taču abi papildināja *JPEN*: *PROGRESS* finansēja dzimumu līdztiesības un diskriminācijas novēršanas mācības tiesu iestāžu darbiniekiem (ko nedara neviena cita no tiesiskuma programmām); un ESF pārsvarā finansēja mācības valstu līmenī.

Savukārt *JPEN* finansēto mācību pievienotā vērtība bija tas, ka tās vienmēr bija starptautiskas (jo dalībnieki guva labumu no mācīšanās par citām dalībvalstīm un no plašākas starptautiskās sadarbības).

Turpmākajā 2-1. tabulā. ir attēlotas *JPEN* mērķu un tematisko jomu saskaņotības un papildināmības iespējas ar izvēlētajām ES finansēšanas programmām.

2-1. tabula Mērķu papildināmības un pārklāšanās iespējas: *JPEN* un ES programmas

Tiesu iestāžu sadarbība	Tiesību aktu atbilstības veicināšana	Informācijas un labākās prakses apmaiņa (krimināltiesību jomā)	E-tiesiskums	Tiesu iestāžu darbinieku apmācība	Cietušo un apsūdzēto personu tiesību aizsardzība	Krimināltiesības
<i>JPEN</i>	<i>JPEN</i>	<i>JPEN</i>	<i>JPEN</i>	<i>JPEN</i>	<i>JPEN</i>	<i>JPEN</i>
<i>JCIV</i>	<i>JCIV</i>		<i>JCIV</i>	<i>JCIV</i>		
<i>FRC</i>				<i>FRC</i>		
		<i>ISEC</i>			<i>ISEC</i>	<i>ISEC</i>
				<i>Daphne II</i>	<i>Daphne II</i>	
			ĢD Connect			
		<i>FP7 / Apvārsnis 2020</i>				

Gada darba programmu sagatavošanas laikā Tiesiskuma ĢD programmu papildināmība un saskaņotība tika palielināta, organizējot Komisijas dienestu apspriešanos un dienestu grupas, kurās papildināmība un iespējamā pārklāšanās plānošanā tika apspriesta ar citiem ģenerāldirektorātiem. Komisija gada darba programmu un tās prioritātes iesniedza dalībvalstu programmu komitejai, lai noteiktu jebkādas problēmas attiecībā uz papildināmību un saskaņotību ar citām ES vai valstu iniciatīvām²³.

2.2.2 Papildināmība projektu līmenī

Projektu izvēles, kā arī programmas cikla uzraudzības un ziņošanas posmos Komisija nepiemēroja nekādus mehānismus papildināmības palielināšanai, izņemot resursu (t. i., e-tiesiskuma portāla) dalīšanu ar programmu “Civiltiesības” (*JCIV*).

Projekta līmenī dotāciju saņēmēji centās izveidot sinerģiju ar kolēģiem vai citām organizācijām, kas īstenoja *JPEN* vai citu ES programmu finansētos projektus; un/vai ar projektiem, kas tika finansēti, izmantojot valstu un starptautiskos mehānismus.

Gandrīz divas trešdaļas tiešsaistes aptaujas respondentu norādīja, ka tika izveidota zināma veida sinerģija ar citiem projektiem, kas tika finansēti saskaņā ar *JPEN* (29 %), citām ES programmām (20 %), valstu programmām (20 %) vai starptautiskām programmām (5,5 %)²⁴. Tomēr ne visi

²² Turpat, 16. lpp.

²³ Turpat, 20. lpp.

²⁴ 26 aptaujas respondenti (jeb 27 % no visiem respondentiem) norādīja, ka sinerģija nav radīta, bet 11 respondenti atbildēja “Es nezinu”. Ar šiem datiem ir saistīta neliela metodoloģijas problēma: ne visiem respondentiem bija iespēja atbildēt “Nē” vai “Es nezinu”, jo šīs divas kategorijas pievienoja tikai pēc tam, kad aptauja jau tika veikta. Kopā 17 respondenti, kas aplūkoti šajā ziņojumā, nebija minētās iespējas, tāpēc no 33 respondentiem, kuri neatbildēja uz šo jautājumu, iespējams, 17 respondenti būtu atbildējuši “Nē” vai “Es nezinu”, ja viņiem būtu bijusi šāda iespēja.

respondenti minēja radītās sinerģijas piemērus, tādējādi ne vienmēr bija iespējams apstiprināt šo ziņoto informāciju.

Dotāciju saņēmēji centās palielināt savu *JPEN* finansēto projektu ietekmi, pamatojoties uz citu projektu konstatējumiem, izstrādājot projektu atbilstīgi labai praksei, kas noteikta saskaņā ar citām programmām, un izplatot projektu rezultātus tīkliem, kas izveidoti saskaņā ar citiem projektiem.

Viens no dotāciju saņēmējiem ziņoja, ka ir izplatījis projekta rezultātus cita saskaņā ar Pētniecības ĢD *FP7* programmu finansēta projekta gala lietotāju sanāksmēs. Kāds cits respondents paskaidroja, ka ir izmantojis dažus no rīkiem, kas izstrādāti *LLP* finansēta projekta ietvaros. *JPEN* projektu rezultāti tika izplatīti arī konferencēs, kuru organizēšanu finansēja no citām ES programmām²⁵.

2.3 EFEKTIVITĀTE

Par programmas efektivitāti liecina tas, kādā mērā tai ir izdevies sasniegt savus mērķus. Arī *JPEN* panākumus var izvērtēt atbilstoši tam, kādā mērā atsevišķi *JPEN* projekti ir guvuši panākumus izvirzīto mērķu īstenošanā.

2.3.1 Programmas sasniegumi

Kopumā īstenotās darbības ir bijušas vērstas uz programmas mērķiem, jo īpaši konkrētajiem mērķiem saistībā ar tiesu iestāžu darbinieku apmācību un tiesu iestāžu sadarbību. Ir grūti novērtēt, kādā mērā sasniegti projekta rezultāti (salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem). Iemesls ir tas, ka prasība dotāciju pieteikumu iesniedzējiem noteikt izmēramu mērķi savu projektu rezultātiem tika ieviesta tikai tad, kad programma tuvojās beigām. Pamatojoties uz dotāciju saņēmēju pašu ziņojumiem, šķiet, ka vairums projektu (aptuveni 70 %) bijuši efektīvi noteikto rezultātu sasniegšanā, bet gandrīz divām trešdaļām projektu ir izdevies sasniegt visus izvirzītos mērķus un rezultātus²⁶.

Kopumā *JPEN* darbības dotācijas un operatīvās dotācijas ir panākušas pozitīvus rezultātus, jo īpaši šādās jomās²⁷:

- tiesu iestāžu darbinieku apmācība, kas veicināja savstarpējas uzticēšanās palielināšanos, kaut arī tās apmēru nevar izmērīt, un kas ietvēra gandrīz 26 000 tiesnešu, prokuroru un citu profesionāļu gandrīz visās dalībvalstīs;
- uzlabota sadarbība starp dalībvalstu tiesu iestādēm un tieslietu ministrijām, izveidojot gandrīz tūkstoši partnerību, vairums no kurām ir divpusējas;
- lielāka noteikumu atbilstība (vai labāka izpratne par atšķirībām), izmantojot pētījumus, savstarpēju mācīšanos un labas prakses veicināšanu nolūkā saskaņot noteikumus. Viss iepriekš minētais sekmēja arī ES tiesību aktu (labāku) īstenošanu, palielinot to personu zināšanas un prasmes, kuras piemēro tiesību aktus valsts līmenī;
- dažādu šķēršļu esošajai tiesu iestāžu sadarbībai novēršana, izveidojot atbilstīgus pakalpojumus, pētniecību, savstarpēju mācīšanos un tīklu veidošanu. Minēto šķēršļu vidū bija: izpratnes un zināšanu, saziņas kanālu un sadarbības platformu trūkums, lingvistiskas atšķirības utt.;
- to organizāciju kapacitātes palielināšana, kuras sniedz atbalstu cietušajiem un apsūdzētajām personām.

JPEN bija ievērojama ietekme uz ***tiesu iestāžu sadarbības*** uzlabošanu starp dalībvalstu tiesu iestādēm un tieslietu ministrijām ne tikai tādēļ, ka tā radīja lielu skaitu divpusēju partnerību. Tika izveidotas vismaz 947 partnerības, no kurām 826 bija partnerības starp dalībvalstīm. Daži no starptautisko projektu rezultātiem ir ietvēruši²⁸:

²⁵ Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenotas saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma “Krimināltiesības” (*JPEN*), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 21. lpp.
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

²⁶ Turpat, 22. lpp.

²⁷ Turpat, 45. lpp.

²⁸ Turpat, 26. lpp.

- uzlabotu divpusēju sadarbību starp dalībvalstu prokuroriem attiecībā uz kopīgām izmeklēšanas grupām pārrobežu lietās;
- lielāku kompetenci to ES iedzīvotāju datu apstrādē, kuri apsūdzēti noziedzīgos nodarījumos citā dalībvalstī;
- kopīgu dialogu par kopējām problēmām, arī izveidojot ES darba grupas, piemēram, Juridisko ekspertu konsultāciju paneli.

JPEN skaidri veicināja **tiesu iestāžu sadarbību un saderību** starp dalībvalstu noteikumiem, kā arī sekmēja dažu juridisko šķēršļu samazināšanu.

Programma veicināja noteikumu saderību starp dalībvalstīm, kas tika panākts²⁹:

- uzlabojot zināšanas par atšķirībām starp dalībvalstu tiesību aktiem/praksi un nosakot iespējamus risinājumus šo atšķirību mazināšanai;
- veicinot labu praksi un lielāku saskaņotību;
- uzlabojot dialogu starp tiem, kas ir atbildīgi par noteikumu attiecībā uz krimināltiesībām spēkā esamības saglabāšanu un grozīšanu, tostarp izveidojot darba grupas starp dalībvalstīm, lai apspriestu un noteiktu risinājumus šķēršļiem ES tiesību aktu īstenošanā;
- palielinot dalībvalstu zināšanas par tiesību aktiem un kapacitāti tos īstenot nolūkā veicināt ES tiesību aktu (labāku) īstenošanu.

Lai samazinātu lingvistiskos šķēršļus, *JPEN* par finansējuma prioritāti noteica piekļuvi tulkošanas pakalpojumiem, piešķirot dotācijas tiesnešu un prokuroru lingvistiskai apmācībai un lingvistisko pakalpojumu novērtēšanai dalībvalstīs. Ņemot vērā šīs lingvistiskās apmācības nelielo mērogu, nešķiet, ka tai bijusi būtiska ietekme uz lingvistisko šķēršļu samazināšanu. Tomēr tā deva ieguldījumu **tiesu iestāžu darbinieku apmācībā** un sekmēja juridisko profesiju speciālistu lingvistisko apmācību³⁰, kas ir Komisijas prioritāte³¹.

Viens no galvenajiem finansēto darbību veidiem (47 darbības dotācijas un 10 iepirkuma līgumi, kuru kopējā summa ir EUR 4,2 miljoni) bija atbalsts dalībvalstīm, ieviešot izmaiņas to sodāmības reģistru sistēmās, lai padarītu tās saderīgas ES līmenī, kas nodrošinātu reģistru apmaiņu, izmantojot *ECRIS*. Lai gan projektu partneri norādīja uz dažām īstenošanas problēmām saistībā ar *ECRIS* ieviešanu dalībvalstīs, 2012. gadā *ECRIS* tika sekmīgi ieviesta, kas nozīmē to, ka *JPEN* darbības šajā jomā vismaz daļēji bija sekmīgas³².

Ciktāl *JPEN* darbības atbalstīja **dialoga un apmaiņas starp dalībvalstīm** uzlabošanu un tiesu iestāžu sadarbības veicināšanu, programma ir uzlabojusi kontaktus un informācijas un labākās prakses apmaiņu starp juridiskajām, tiesu un administratīvajām iestādēm. Vismaz 187 finansēto darbību (no 334) projekti iekļāva savstarpēju mācīšanos, labas prakses apmaiņu un sadarbību. Šīs darbības veicināja informācijas apmaiņu un ciešākus kontaktus starp tiesu iestāžu valsts locekļiem. Valsts iestādes no 21 dalībvalsts³³ vadīja vienu vai vairākas *JPEN* dotācijas, un to vidū bija 15 tieslietu ministrijas. Daudzas no šīm dotācijām tika izmantotas, lai veiktu grozījumus valsts sodāmības reģistru sistēmās nolūkā padarīt tās saderīgas ar Eiropas sistēmu (*ECRIS*)³⁴.

Papildus darbībām, ko finansēja no dotācijām, *JPEN* finansējums tika izlietots, lai noslēgtu iepirkuma līgumus ar konsultantiem, kuri izstrādāja un uzturēja e-tiesiskuma portālu³⁵.

²⁹ Turpat, 27. lpp.

³⁰ Turpat, 27.–28. lpp.

³¹ Skatīt 2011. gada paziņojumu "Uzticēšanās veidošana tiesiskumam ES mērogā — tiesiskās apmācības jauna dimensija" tiesiskās apmācības jauna dimensija" <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0551:FIN:EN:PDF>.

³² Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenotas saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma "Krimināltiesības" (*JPEN*), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 28. lpp. http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

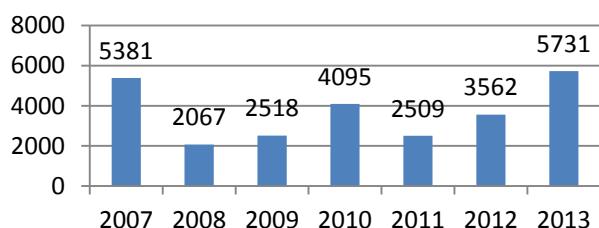
³³ Visas valstis, izņemot Beļģiju, Kipru, Dāniju, Ungāriju, Maltu, Zviedriju un Slovākiju.

³⁴ Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenotas saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma "Krimināltiesības" (*JPEN*), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 27. lpp. http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

³⁵ Turpat, 28. lpp.

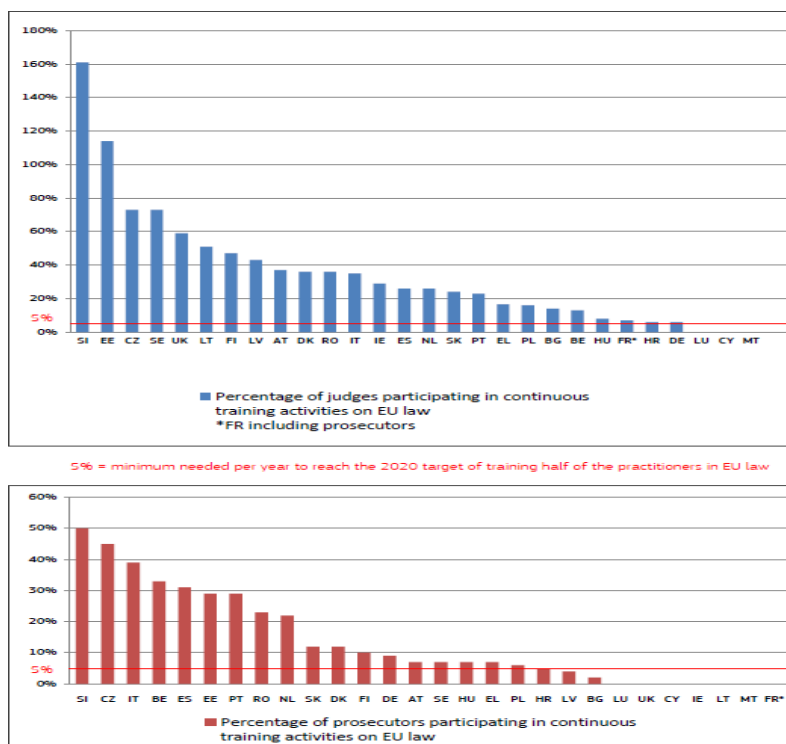
Kopā 93 JPEN dotācijas vairāk nekā EUR 44 miljonu apmērā (26 % no kopējā plānotā budžeta 2007.–2013. gada programmai) tika izlietas konkrēti tiesu iestāžu darbinieku un praktizējošo juristu apmācībai. Novērtējuma periodā šī apmācība ietvēra 25 863 tiesnešus, prokurus un citus speciālistus, vidēji 3695 personas gadā. 2-1. attēls atspoguļo praktizējošo juristu, kas piedalījās šajās apmācībās, skaitu katrā gadā. Tas ietver apmācības, ko finansēja, izmantojot darbības dotācijas, partnerības pamatnolīgumus un operatīvās dotācijas ETAT.

2-1. attēls. Dalībnieku skaits, kuri saņēma JPEN finansēto ES juridisko apmācību 2007.–2013. gadā

Komisija ir noteikusi mērķus līdz 2020. gadam apmācīt pusi no visiem ES praktizējošajiem juristiem (aplēsts 700 000). Lai to izdarītu, līdz 2020. gadam ir jāapmāca vismaz 5 % no visiem praktizējošajiem juristiem katrā dalībvalstī neatkarīgi no tā, vai apmācību organizē vietējā, valsts vai Eiropas līmenī un vai to organizē vietējie, valsts vai ES līmeņa dalībnieki³⁶. Komisijas 2014. gada ziņojumā par Eiropas tiesu iestāžu darbinieku apmācību ir parādīts, ka attiecībā uz tiesnešiem izvirzītais mērķis 2013. gadā tika sasniegts (skatīt 2-2. attēlu augšējo grafiku), savukārt mērķis attiecībā uz prokuroru ikgadējo apmācību tika sasniegts 19 dalībvalstīs.

2-2. attēls. Tiesnešu un prokuroru skaits, kuri 2013. gadā piedalījās turpmākā apmācībā savā dalībvalstī un (attiecas uz prokuroriem) ārvalstīs

Avots: Eiropas tiesu iestāžu darbinieku apmācība, 2014. gads. Attēlos ir iekļauta apmācība, kas tika finansēta no citām ES programmām vai ko finansēja ES aģentūras, piemēram, PROGRESS, civiltiesību un pamattiesību un pilsonības programmām.

Liela daļa JPEN dotāciju tika izlietota projektiem, kas tieši vai netieši ir vērsti uz cietušo un apsūdzēto personu tiesībām. Viens no galvenajiem veidiem, kā JPEN veicināja savstarpējas uzticēšanās izveidi

³⁶ COM(2011) 551 final "Uzticēšanās veidošana tiesiskumam ES mērogā — tiesiskās apmācības jauna dimensija": <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0551:FIN:LV:PDF>

attiecībā uz cietušo un apsūdzēto personu tiesībām ES, bija to ES līmeņa platformu finansēšana, kuras darbojas minētajās jomās, jo īpaši:

- *Fair Trials International*, kura citu darbību starpā cenšas “iesaistīties taisnīgas tiesas aizstāvju [cilvēktiesību speciālistu] starptautiskā kustībā [tīklā] un atbalstīt to”; un
- *Victim Support Europe (VSE)*, kas ir valsts cietušo atbalsta organizāciju tīkls, kurš veicina cietušo tiesību un pakalpojumu izveidi un attīstību visā Eiropā³⁷.

2.3.2 Projektu sasniegumi

Vairums projektu (aptuveni 70 %) ir bijuši efektīvi ierosināto rezultātu sasniegšanā un projekta mērķu sasniegšanā. Tomēr gandrīz trešā daļa projektu nav bijuši tik efektīvi, jo tie nesasniedza visus projekta mērķus (skatīt 2-2. tabulu). Tikai dažos gadījumos (aptuveni 5 % no visiem pabeigtajiem projektiem) tas būtiski ietekmēja projekta operatīvo mērķu sasniegšanu. Lai gan dažus no piedzīvotajiem šķēršļiem radīja neparedzēti ārēji apstākļi, dažus šķēršļus bija iespējams noteikt un mazināt kā daļu no risku novērtējuma stratēģijas.

2-2. tabula. Projektu īstenošanā pieredzēto problēmu veicinošie faktori

Problēmu veicinošais faktors	Ietekmēto projektu skaits
Darbinieku aiziešana no darba/ nepietiekams skaits darbinieku	5
Laika trūkums	21
Neparedzēts (ārējs) šķērslis	17
Finansiālas problēmas/ finansējuma trūkums	12
Tehniski iemesli (piemēram, problēmas ar digitālajām sistēmām, ar e-tiesiskuma programmatūras darbību)	5
Apstākļi, kurus būtu vajadzējis noteikt kā daļu no loģiskā modeļa (piemēram, datu trūkums, nepietiekama saņēmēju piedalīšanās, laika izvēles problēmas, atbilstība politikas tendencēm utt.)	15
Eiropas Komisijas kavēšanās	2
Izmaiņas loģiskajā modelī	7

Avots: visa ICF analizētā projektu dokumentācija (n = 334)

Vairāk nekā divas trešdaļas pabeigto projektu tika īstenoti precīzi, kā plānots, taču vienā trešdaļā projektu tika ieviestas vismaz dažas izmaiņas veidā, kā projekti/darba programmas tika īstenotas salīdzinājumā ar sākotnējo plānu³⁸.

2.4 ILGTSPĒJA UN PĀRNESAMĪBA

Novērtētāji izskatīja, vai projektu sasniegtie rezultāti, iznākumi un ietekme ir ilgtspējīga, proti, saglabāsies arī pēc projektu finansēšanas perioda. Novērtējumā tika noteikti trīs ilgtspējas līmeņi:

1. īstermiņa ilgtspēja, kas galvenokārt panākta, izplatot projekta rezultātus;
2. vidēja termiņa ilgtspēja, kura ietver projekta rezultātu un/vai partnerību turpināšanos;

³⁷ Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenotas saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma “Krimināltiesības” (JPEN), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 28. lpp.
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

³⁸ Turpat, 31. lpp.

3. ilgāka termiņa ilgtspēja, ko galvenokārt panāk, sekmīgi pārnesot projektu rezultātus uz citiem projektiem, organizācijām un dalībvalstīm bez nepieciešamības pēc papildu finansējuma (vai tikai ar nelielu finansējumu).

2.4.1 Projekta īstenoto un izplatīto pasākumu un iznākumu turpināšana

No 121 pabeigtā projekta, kuru gala ziņojumos bija sniegti zināmi ilgtspējas pierādījumi, 39 (32 %) projektu gala ziņojumos bija norādīts, ka projekts tiks pilnā mērā turpināts, jo ir izdevies iegūt papildu finansējumu. Šie 39 projekti bija saistīti ar tādu rīku kā *ECRIS*, cietušo atbalsta dienestu un atjaunojošā taisnīguma programmu attīstību — proti, tie bija vērsti uz sistēmām vai pakalpojumiem, kuri jau ir izstrādāti un kuriem būtu vajadzīgs papildu finansējums to turpmākai īstenošanai. Taču tas tā nebija visu *JPEN* projektu gadījumā. Patiesi, ja darbības dotācijas vai operatīvās dotācijas bija vērstas uz pētniecību, projektam ne vienmēr vajadzēja finansējumu projekta turpināšanai. Tāpat projektiem, kas bija vērsti uz apmācību vai savstarpēju mācīšanos, papildu finansējums būtu vajadzīgs tikai tad, ja apmācībā iesaistītu jaunus dalībniekus³⁹.

Citu 28 projektu gala ziņojumos bija teikts, ka projekts tiks turpināts daļēji, piemēram, kad atkal aktualizēsies apmācības aspekti vai kad projekta rezultātā iegūtie konstatējumi tiks izmantoti, lai izstrādātu vai veicinātu jaunus projektus. Šajos gadījumos var pieņemt, ka finansējums ir noteikts šai turpmākajai daļai. Tiešsaistes aptaujas rezultāti vedināja domāt, ka lielākajai daļai dotāciju saņēmēju (71 % jeb 61 no 86 respondentiem) būs vajadzīgs papildu finansējums projekta/darbību turpināšanai. Papildu intervijās 25 no 33 intervētajiem norādīja, ka papildu finansējums bija vajadzīgs projektu turpmākajiem aspektiem, piemēram, apmācībai un tulkošanai; izstrādāto produktu testēšanai; un metodoloģijas īstenošanai.

Taču 20 no 33 intervētajiem arī norādīja, ka tādas darbības kā izplatīšana un izpratnes veicināšana varētu turpināt bez papildu finansējuma⁴⁰.

Kopumā Komisijas veiktā projektu rezultātu izplatīšana bija ierobežota, jo tā lielākoties paļāvās uz to, ka dotāciju saņēmēji izplatīs rezultātus tieši savām mērķgrupām, un Komisijas pašas cilvēkresursi bija mobilizēti galvenokārt finanšu pārvaldībai. Bija dažas apmācības materiālu publikācijas, un projektu izdevumu un budžetu uzraudzībai bija piešķirta lielāka prioritāte nekā rezultātu uzraudzībai. Tikai daži ieguvumi no apmācības projektiem tika publicēti e-tiesiskuma portālā. Apmācības materiāli tika augšupielādēti e-tiesiskuma portālā tikai tajos gadījumos, kad produkti bija visaptveroši, atbilstīgi un aizpildīja nepilnības aplūkotojamos tematos (pārsvarā Eiropas Sabiedrības pārvaldes institūta (*EIPA*) semināri, saites uz ETAT un “Savstarpējas uzticēšanās veidošanas”⁴¹ projektu tīmekļa vietnēm)⁴².

Aicinājumos iesniegt priekšlikumus izplatīšana bija noteikta kā prasība, un Komisija to veicināja. Aicinājumi iesniegt priekšlikumus darbības dotācijām mudināja dotāciju pieteikumu iesniedzējus parādīt izplatīšanas plānu. Operatīvo dotāciju pieteikumu iesniedzējiem netika prasīts izstrādāt izplatīšanas stratēģiju. No 95 tiešsaistes aptaujas respondentiem 92 % (87 respondenti) norādīja, ka viņiem ir bijis skaidrs sava projekta/darbību rezultātu izplatīšanas plāns. Pēc to 12 darbības dotāciju pieteikumu veidlapu analīzes, kas ietver visas prioritārās jomas un visus programmas gadus, ir redzams, ka izplatīšanas stratēģiju kvalitāte bija atšķirīga⁴³.

334 *JPEN* dotāciju dokumentācijas kvantitatīva analīze parāda, ka vismaz 197 (59 %) no visiem dotāciju saņēmējiem ir īstenojuši izpratnes veicināšanas vai izplatīšanas darbības kā daļu no saviem projektiem/darba programmām. To projektu iznākumu (skatīt 2-3. attēlu) analīze, par kuriem ziņots dotāciju saņēmēju gala ziņojumos, parāda, ka galvenie izplatīšanas instrumenti ir bijuši pasākumi, informatīvi biļeteni vai brošūras utt. Daži dotāciju saņēmēji arī izveidoja tīmekļa vietnes projektu

³⁹ Turpat, 36. lpp.

⁴⁰ Turpat.

⁴¹ Projekts atbalsta juridisko profesiju speciālistu lingvistisko apmācību.

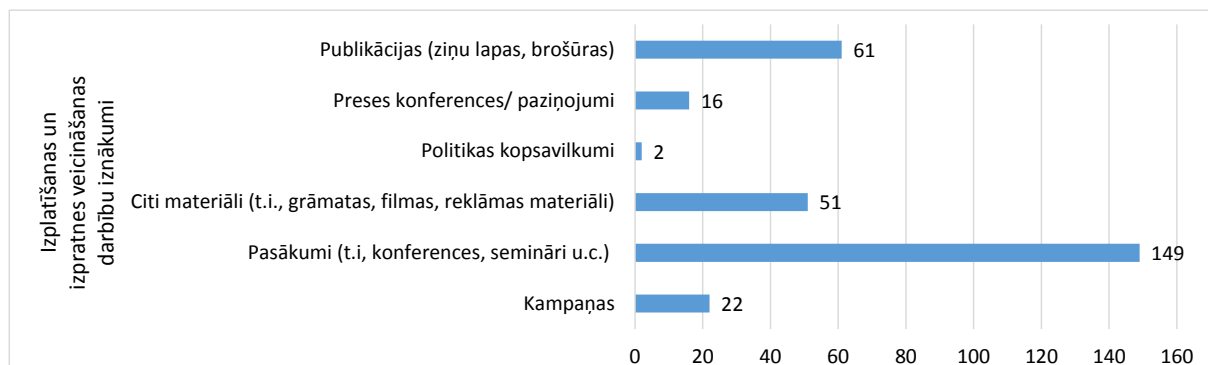
⁴² Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenots saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma “Krimināltiesības” (*JPEN*), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 33.–34. lpp.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

⁴³ Turpat, 34. lpp.

informācijas izplatīšanai, taču novērtējuma laikā tika konstatēts, ka ne visas projektu tīmekļa vietnes ir uzturētas pēc tam, kad beigusies projektu finansēšana.

2-3. attēls. Izplatīšanas un izpratnes veicināšanas darbību iznākumi (n=221)

Avots: 221 dotācija, par kuru bija pieejami gala ziņojumi, analīze.

Tomēr fakts, ka šādas darbības bija efektīvas, piesaistot politikas veidotāju uzmanību un palielinot kontaktus starp dažādu dalībvalstu iestādēm, vedina domāt, ka izplatīšana vismaz kādā ziņā bijusi lietderīga. Kopā 44 tiešsaistes aptaujas respondenti ziņoja, ka viņi jau ir sekmīgi ieviesuši iznākumus dalībvalstīs ārpus savas dalībvalsts. 29 respondenti arī norādīja, ka projekta/darbību rezultāti ir iekļauti politiskās darbībās vienā vai vairākās valstīs⁴⁴.

2.4.2 Partnerību turpināšanās pēc projekta pabeigšanas

Pamatojoties uz gala ziņojumos iekļauto informāciju, 17 partnerības, kas darbojās *JPEN* dotāciju īstenošanas laikā, pilnībā vai daļēji turpinājās pēc projekta pabeigšanas. Tomēr šķiet, ka turpināto partnerību skaits bija lielāks, jo 71 no 91 tiešsaistes aptaujas respondenta (78 %) norādīja, ka viņu partnerība jau turpinās vai, visticamāk, turpināsies pēc projekta īstenošanas beigām. Par to liecināja arī tas, ka dotāciju saņēmēji, kas tika intervēti vai piedalījās tiešsaistes aptaujā, sniedza pozitīvas atsauksmes par ieguvumiem no partnerībām, kuras izveidotas saskaņā ar *JPEN*. Papildu intervijās ar dotāciju saņēmējiem saņemtā informācija vadināja domāt, ka dažas no šīm partnerībām jau bija izveidotas pirms projekta sākšanas. Šī iepriekšējā partnerības pieredze palīdzēja komandas veidošanā, komandas komunikācijā un problēmu risināšanā, un atviegloja sākotnējo kontaktu veidošanu jaunā projekta ietvaros⁴⁵. Dati par iemesliem, kāpēc partnerības neturpinājās, netika vākti.

2.4.3 Iznākumu iespējamā ilgspēja un pārnesamība

Ieguvumu un iznākumu izplatīšana plašai auditorijai var palielināt to ilgspēju. Daudzus no iznākumiem jau bija paredzēts izmantot ES līmenī (piemēram, ETAT tiesu iestāžu darbinieku apmācība bija paredzēta dalībniekiem no vairākām dalībvalstīm, bet e-tiesiskuma portāls — auditorijai visās dalībvalstīs). Daži no iznākumiem, kas nebija paredzēti piemērošanai ES mērogā, bija kā citādi paredzēti nodošanai citām dalībvalstīm.

Gala ziņojumos dotāciju saņēmējiem bija grūti parādīt sava projekta ilgspēju. Iemesls bija apstākļi, ka laikposms no projekta slēgšanas līdz ziņošanas termiņam bija tikai divi vai trīs mēneši, kas patiešām nav pietiekams laiks, lai parādītu ilgspēju.

Daudzi no novērtējumam intervētajiem projektu partneriem norādīja, ka tie savus projektus ir izstrādājuši, orientējoties uz skaidriem produktiem vai iznākumiem, no kuriem daudzi tiks nodoti vai varētu tikt nodoti citām dalībvalstīm. Kopā 70 no 89 tiešsaistes aptaujas respondentiem arī izteica viedokli, ka visus vai dažus iznākumus varētu bez jebkādam izmaiņām izmantot vairāk nekā vienā

⁴⁴ Turpat, 35. lpp.

⁴⁵ Turpat, 36. lpp.

valstī, savukārt papildu 22 respondenti ziņoja, ka iznākumus varētu nodot vairāk nekā vienai valstij, ieviešot nelielas izmaiņas. Vairāk nekā divas trešdaļas (61 respondents) respondentu arī norādīja, ka projekta, darbību rezultāti ir iekļauti politiskās darbībās vienā vai vairākās valstīs⁴⁶.

Intervētie respondenti arī noteica faktorus, kas varētu būt šķērslis rezultātu pilnīgai pārnesamībai. To vidū bija pielāgošanās valstu specifiskajiem tiesību aktiem; tulkošanas prasības; citu dalībvalstu tiesu sistēmu attīstības līmenis; konkrēta temata prioritātes līmenis konkrētas dalībvalsts darba kārtībā; un vajadzība pēc konkrēta projekta iznākuma (t. i., apmācības rīka vai metodes).

2.5 LIETDERĪBA UN VIENKĀRŠOŠANAS IESPĒJAS

Šajā sadaļā ir izvērtēta programmas lietderība attiecībā uz:

- pieejamo finanšu resursu pietiekamību un lietderību;
- iztērēto līdzekļu atbilstību salīdzinājumā ar panākto pozitīvo ietekmi;
- to, kāda mērā līdzekļu piešķiršanas dažādiem finansēšanas instrumentiem bija atbilstīga un pietiekama projekta mērķu īstenošanai.

Tāpat šajā iedaļā ir aplūkota Komisijas pārvaldības lietderība un izskatītas programmas pārvaldības vienkāršošanas iespējas.

2.5.1 Pieejamo finanšu resursu pietiekamība un lietderība

Analīze parādīja, ka mērķu īstenošanai piešķirtais budžets bija pietiekams, ņemot vērā to, ka programmas mērķi bija skaidri izklāstīti un tie nebija pārmēru vērienīgi. Arī dotācijas saņēmēji ziņoja, ka kopumā dotācijas bijušas pietiekamas, lai radītu viņiem iespēju īstenot savus mērķus un panākt izmaiņas savā jomā.

Piešķirto līdzekļu un (galīgi) izlietoto līdzekļu salīdzinājums vedina domāt, ka nepilnīgs projekta līdzekļu izlietojums bijis izplatīts programmas sākuma posmā: saistības aicinājumam sistemātiski bija mazākas par sākotnējiem piešķirumiem, lai gan attiecībā uz vēlākajiem aicinājumiem bija vērojami zināmi uzlabojumi (skatīt 2-4. attēlu). Šis sākotnējās neatbilstības iemesls bija tas, ka *JPEN* bija jauna programma, kas bija paredzēta tādu dalībnieku grupai, kuri bija salīdzinoši nepieredzējuši finansējuma pieteikumu jomā. Izmantojot finansēšanas instrumentus, tika ievērota skaidra loģika, un kopumā tie tika izmantoti efektīvi.

2

2.1

2.1.1

2.1.1.1

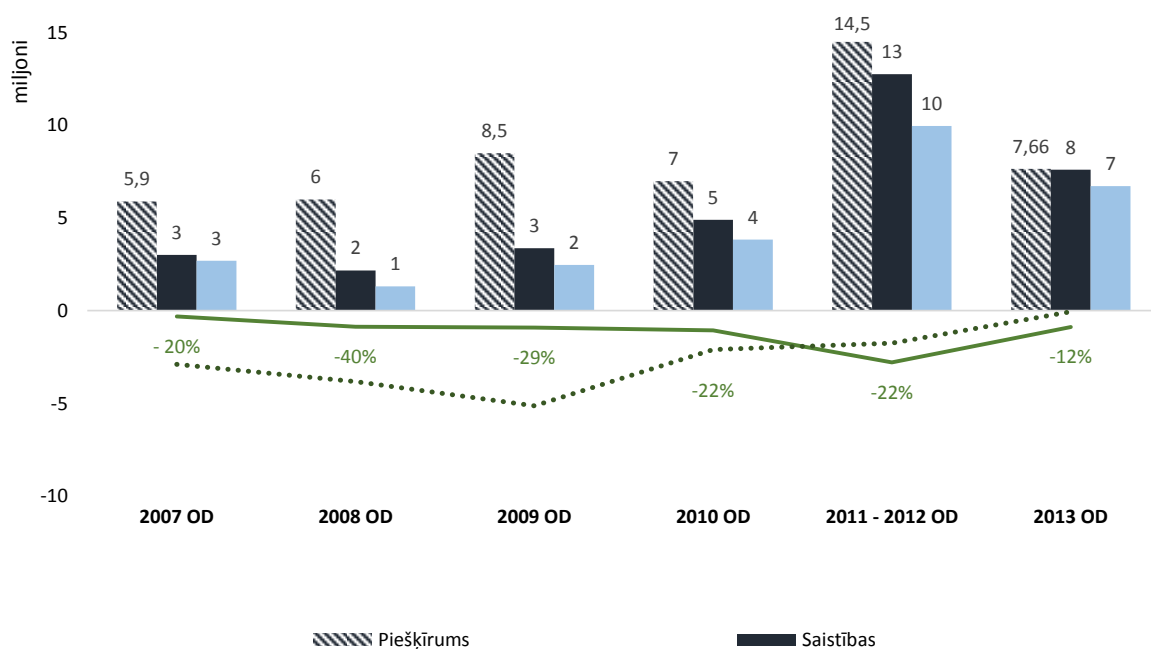
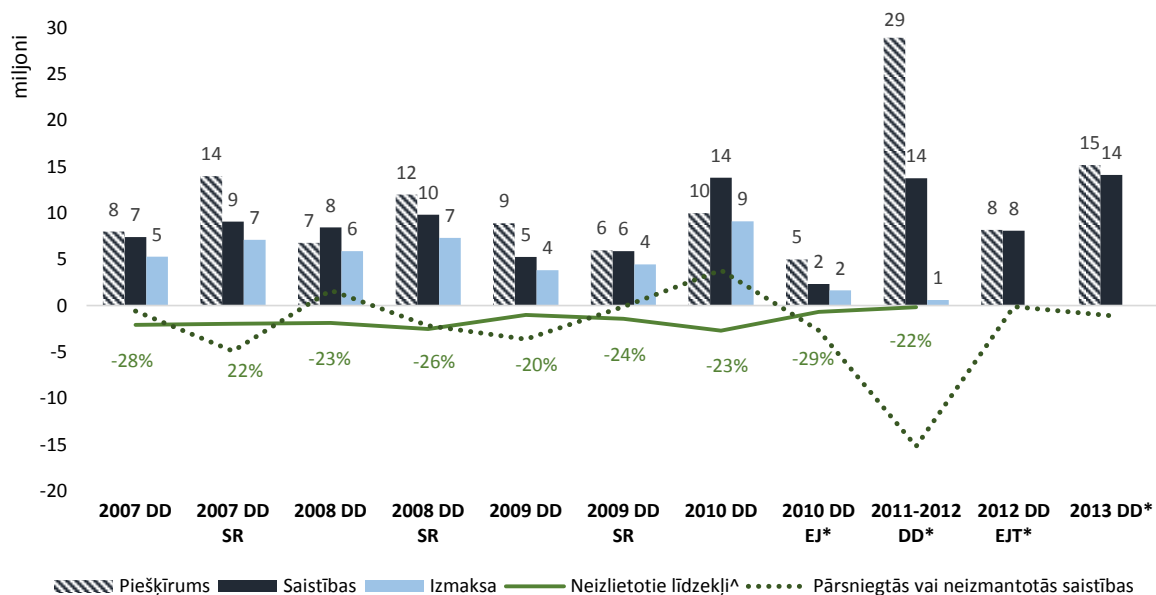
2.1.1.1.1

2.1. attēls

2.2. attēls

⁴⁶ Turpat, 37. lpp.

2-4. attēls. JPEN kopējie piešķirtie, ieguldīšanai paredzētie un līdz šim izmaksātie līdzekļi un kopējās pārsniegtās/neizmantotās saistības un neizlietotie līdzekļi uz vienu aicinājumu iesniegt priekšlikumus (darbības dotācijas augšdaļā, operatīvās dotācijas lejā)

Piezīme: Operatīvo dotāciju finansējuma skaitļi ietver arī partnerības pamatnolīgumus un operatīvo dotāciju monopolus. Attēli par piešķirumiem un projektiem, kas finansēti 2011.–2012. gadā, ir apvienoti. Nepietiekams līdzekļu izlietojums ir aprēķināts kā atšķirība starp ieguldīšanai atvēlēto un izmaksāto finansējumu visiem pabeigtajiem projektiem. * Ne visi projekti ir pabeigti (izlieto un nepietiekami izlieto līdzekļu rādītāji attiecas tikai uz pabeigtajiem projektiem). SR-sodāmības reģistri, EJ-e-tiesiskums, EJT-Eiropas tiesu iestāžu darbinieku apmācība.

2.5.2 Līdzekļu izmantojuma apmērs salīdzinājumā ar panākto ietekmi

JPEN nodrošināja EUR 131 miljonu, lai finansētu 334 pārsvarā starptautiskus projektus, pārstāvēt vairāk nekā 1200 vadošās un partneru organizācijas⁴⁷. Beigās ar papildu EUR 21 miljonu *JPEN* finansēja 174 iepirkto projektus. Tas veicināja arī programmas vispārīgo un konkrēto mērķu īstenošanu, piemēram, atbalstot tiesību aktu sagatavošanu, apvienojot ekspertus, lai apspriestu konkrētus šķēršļus un izplatot galvenos ziņojumus⁴⁸.

Paredzētā *JPEN* ietekme bija patiesas Eiropas tiesiskuma telpas krimināllietās radīšana, balstoties uz savstarpēju atzišanu un savstarpēju uzticēšanos. Paredzētie iznākumi attiecās uz tiesu iestāžu sadarbības stiprināšanu, atbalstu Eiropas tīkliem, kas darbojas, lai veicinātu ES krimināltiesības, turpmāku pārrobežu apmācības attīstību speciālistiem un savstarpējas uzticēšanās stiprināšanu nolūkā aizsargāt cietušo un apsūdzēto personu tiesības⁴⁹.

Lai gan paredzētā ietekme acīmredzami bija mērķtiecīga un tālejoša, *JPEN* resursi ir devuši zināmu ieguldījumu, kuru gan ir grūti izmērīt, plašāka ES mērķa — izveidot Eiropas tiesiskuma telpu — īstenošanā, pievienojot atvēlēta finansējuma plūsmu, kas papildināja virkni citu līdzekļu (piemēram, tiesību akti, politika, ES aģentūras). Programma arī palīdzēja Komisijai īstenot vairākus ES mērķus, kuri ir daļa no Eiropas tiesiskuma telpas⁵⁰. To pabeigto projektu analīze, par kuriem tika sniegta informācija, parāda, ka 73 % pabeigto⁵¹ darbības dotāciju un operatīvo dotāciju ir sniegti pierādījumi iegūtajiem iznākumiem un ietekmei, bet tikai 16 % nav sniegti minētie pierādījumi⁵².

Kaut arī pierādījumi, kas savākti novērtējuma ietvaros, joprojām nav pietiekami, lai stingri secinātu, ka programmai izlietotie līdzekļi bijuši saprātīgi attiecībā uz panāktajiem iznākumiem un ietekmi⁵³, konstatētie iznākumi un ietekme noteikti vedina domāt, ka izdevumi bijuši saprātīgi, raugoties uz programmas panākumiem, kā jau ziņots attiecībā uz kritēriju “efektivitāte”⁵⁴.

2.5.3 Līdzekļu piešķiruma atbilstība dažādiem finansēšanas instrumentiem

Saskaņā ar gada darba programmām, kopējie budžeta piešķirumi *JPEN* īstenošanai 2007.–2013. gadā bija EUR 196 miljoni — vidēji EUR 28 miljoni gadā. Finansējuma lielākā daļa tika piešķirta darbības dotācijām (EUR 115 miljoni jeb 58 % no programmas kopējās vērtības), kam sekoja operatīvās dotācijas (EUR 50 miljoni jeb 25 %). Publiskā iepirkuma sākotnējais piešķirums bija EUR 32 miljoni jeb 16 % no kopējās vērtības. Tomēr, raugoties uz summām, kas piešķirtas, izmantojot aicinājumus iesniegt priekšlikumus, darbības dotācijām kopā tika piešķirti EUR 123 miljoni, kas ir par aptuveni EUR 8 miljoniem vairāk, nekā sākotnēji bija plānots gada darba programmās (skatīt 1-1. tabula un 1-2. tabula)⁵⁵.

Salīdzinoši mazais pieteikumu uz aicinājumu iesniegt priekšlikumus skaits un to augstais sekmīgo rezultātu līmenis jo īpaši pirmajos aicinājumos attiecībā uz darbības dotācijām (67 % 2007. gada darbības dotācijām, 87 % 2007. gada darbības dotācijām attiecībā uz sodāmības reģistriem — CR, 48 % 2008. gada darbības dotācijām un 77 % 2008. gada darbības dotācijām CR) vēlreiz liek domāt par programmas salīdzinoši mazo sākotnējo redzamību un iespējamām grūtībām piesaistīt dalībniekus pieteikumu iesniegšanā (skatīt 2-5. attēlu).

2-5. attēls. Izvēlētās dotācijas kā procentuāla attiecība no kopējiem pieteikumiem uz vienu aicinājumu iesniegt

⁴⁷ Šajā attēlā nav divkārti uzskaitītas organizācijas, kas saņēma vairāk nekā vienu dotāciju.

⁴⁸ Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenots saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma “Krimināltiesības” (*JPEN*), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 45. lpp.
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

⁴⁹ Turpat, 45. lpp.

⁵⁰ Turpat.

⁵¹ Kopumā ir uzskatāms, ka 210 darbības dotācijas un 50 operatīvās dotācijas ir gandrīz vai pilnīgi pabeigtas.

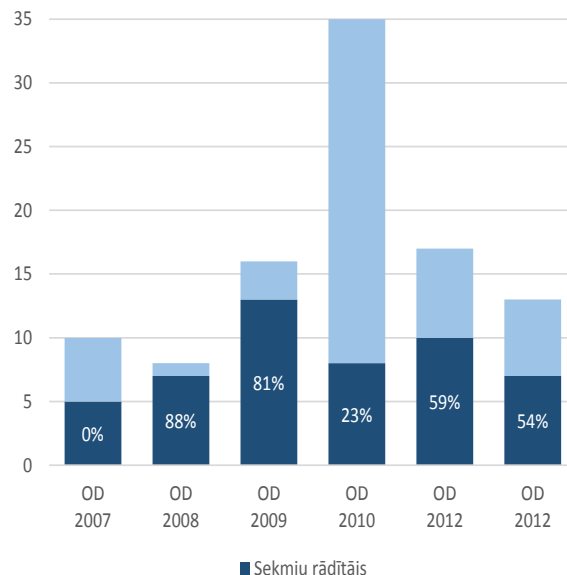
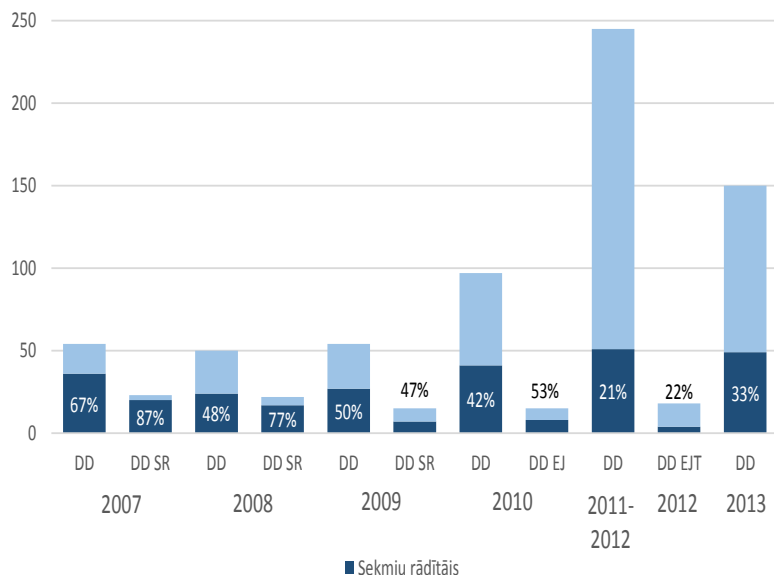
⁵² Par pārējiem projektiem nebija pieejami skaidri pierādījumi vai nebija informācijas.

⁵³ Ņemot vērā arī to, ka aptuveni trešdaļa finansēto darbību vēl bija jāpabeidz un ka dažu iznākumu un ietekmes īstenošanai vajadzīgs laiks.

⁵⁴ Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenots saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma “Krimināltiesības” (*JPEN*), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 45. lpp.
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

⁵⁵ Turpat, 40. lpp.

priekšlikumus

Raugoties uz darbības dotāciju un operatīvo dotāciju apgūšanas līmeni (t. i., kā saistību daļu), šķiet, ka kopējie piešķirtie budžeti ir bijuši nedaudz lielāki, nekā dotācijas saņēmēji spēja sekmīgi apgūt un īstenot. Vidējais apgūšanas līmenis bija 76 % darbības dotācijām un 80 % operatīvajām dotācijām. Operatīvās dotācijas arī uzrādīja zināmus uzlabojumus laika gaitā, līdz ar to arī mazāku neizlietoto līdzekļu apmēru. Attiecībā uz iepirkumu dati parādīja, ka no sākotnēji piešķirtajiem EUR 32 miljoniem ieguldījumiem bija paredzēts EUR 21 miljons. Tas liktu domāt, ka pieejamais finansējums kopumā bija pietiekams⁵⁶.

Turklāt, ņemot vērā konkrētās izraudzītās dalībnieku grupas, pastāv risks sasniegt to “galējo apgūšanas spēju” šā veida finansējumam. Tam ir divi iemesli:

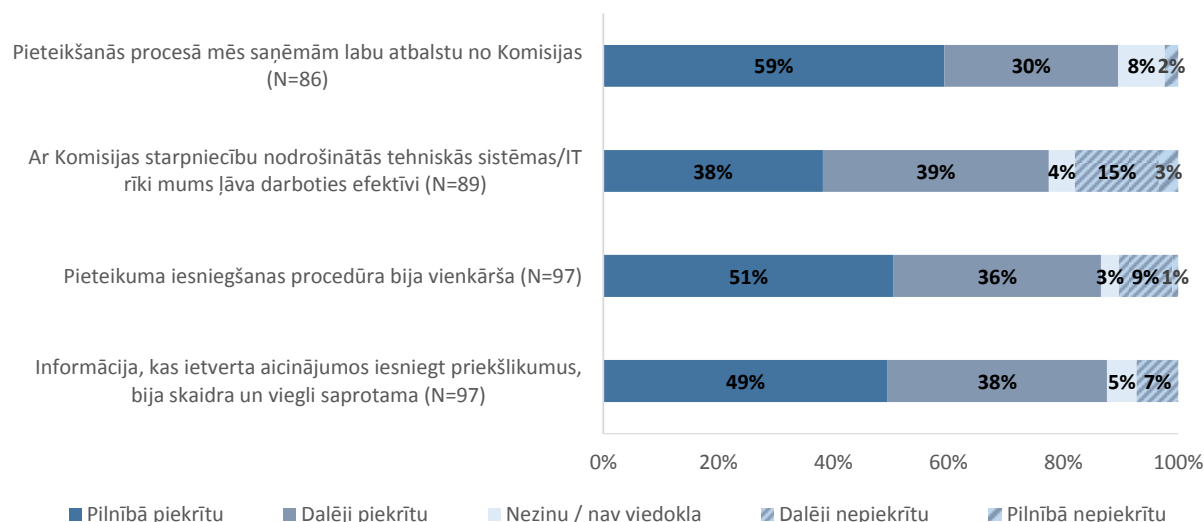
- salīdzinoši “ierobežotais” šādu dalībnieku skaits (pretēji tādām programmām kā *Daphne III*, pēc kurām ir daudz lielāks pieprasījums daudz lielākās dažādības dēļ un kurām ir lielāks izraudzīto dalībnieku skaits);
- daudziem dalībniekiem dotāciju īstenošana ir papildu darbs paralēli viņu ikdienas darbībām.

2.5.4 Komisijas pārvaldība un vienkāršošanas iespējas

Pamatojoties uz tiešsaistes aptaujas rezultātiem, prasības attiecībā uz pieteikumu iesniedzēju piekļuvi *JPEN* finansējumam tika atzītas par kopumā atbilstīgām, kā attēlots 2-6. zemāk.

⁵⁶ Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenotas saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma “Krimināltiesības” (*JPEN*), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 42. lpp.
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

2-6. attēls. Atbildes uz tiešsaistes aptauju saistībā ar priekšstatu par Komisijas atbalstu pieteikšanās procesā

Avots: Pārskats par piecu Tieslietu ĢD programmu 2007.–2013. gadam ex-post novērtējumiem. **36. jautājums:** Attiecībā uz Komisijas īstenoto piecu programmu pārvaldību, tostarp Komisijas veikto jūsu projekta/darbību uzraudzību un novērtēšanu, lūdzu, komentējiet šādu apgalvojumu: [apgalvojumi grafikā]

Informācija, kas tika sniegta aicinājumos iesniegt priekšlikumus, bija vienkārša un skaidra visā finansēšanas periodā, paskaidrojot dažādos elementus saistībā ar pieteikšanos. Tomēr laika gaitā dokuments kļuva garāks, daļēji atspoguļojot pieteikuma veidlapā prasītās informācijas palielināšanos, noteikto prioritāšu skaita pieaugumu un sistēmas *IT PRIAMOS* ieviešanu 2008. gadā. Lielākā daļa tiešsaistes aptaujas respondentu uzskatīja, ka aicinājumos iekļautā informācija bija skaidra un viegli saprotama (t. i., 87 % respondentu atbildēja “noteikti piekrītu” un “piekrītu” uz abiem apgalvojumiem). Attiecībā uz 2013. gada aicinājumu bija ieviestas vienotās vadlīnijas priekšlikumu iesniedzējiem, kas ietvēra piecas Tieslietu ĢD programmas, *ISEC* un *PROGRESS*. Vienotās vadlīnijas veicināja vienkāršošanu un efektivitāti pieteikumu iesniedzējiem, kuri iesniedza priekšlikumus dažādiem projektiem⁵⁷.

Visā programmas darbības laikā pieteikuma veidlapā priekšlikumu iesniedzējiem bija jāapraksta projekts attiecībā uz vispārīgu projekta informāciju; īstenošanu; finanšu pārvaldību; rezultātiem; novērtēšanu; un izplatīšanu.

Turklāt priekšlikumu iesniedzējiem bija jāaizpilda budžeta novērtēšanas veidlapas, jāveic darbinieku izmaksu analīze un jāiesniedz partnerības deklarācija. Kopš 2010. gada priekšlikumu iesniedzējiem bija jāiesniedz arī rādītāji rezultātu novērtēšanai, jāsniedz iepriekšējās programmas pieredzes apliecinājumi un jāiekļauj vairāk informācijas par partneriem un darba plūsmām.

Tas palielināja projektu kvalitātes potenciālu, motivējot pieteikumu iesniedzējus sīkāk izstrādāt plānu un izmaksu aplēses katrai darbībai.

Šķiet, ka lielākajai daļai respondentu pieteikšanās process (t. i., pieteikuma iesniegšana un aicinājumos iekļautā informācija) nav sagādājis nekādas grūtības. Tomēr, kad respondentiem tika vaicāts, vai viņi ir lūguši palīdzību personām, kurām ir konkrēta pieredze un zināšanās par procedūrām, to pilnīgi vai daļēji noliedza tikai 45 % respondentu. 35 % no respondentiem zināja par organizācijām/projektiem/speciālistiem, kuri neatbildēja uz aicinājumu iesniegt priekšlikumus komplicēto/sarežģīto prasību dēļ — salīdzinājumā ar tikai 21 % respondentu, kuri apgalvoja, ka nezina nevienu šādu organizāciju/projektu/speciālistu. Kopumā vairums respondentu (81 no 95 jeb 85 %) uzskatīja, ka ziņošanas prasības (gan par projektu finanšu aspektiem, gan par aspektiem, kas nav saistīti ar finansēm) ir atbilstīgas⁵⁸.

⁵⁷ Turpat, 49. lpp.

⁵⁸ Turpat.

Komisijas veiktos uzraudzības pasākumus vismaz daļēji par labiem un noderīgiem projektu/darbību īstenošanās laikā uzskatīja aptuveni 79 % no tiešsaistes aptaujas respondentiem (71 no 90 jeb 79 %), bet 21 % respondentu nebija pilnībā apmierināts (iemesli ir diezgan sarežģītie finanšu noteikumi, kuru dēļ finanšu ziņošana dotāciju saņēmējiem kļūst sarežģītāka; uzraudzības process ir pārāk birokrātisks; Komisijas dienesti reizēm sniedz atšķirīgas atbildes projekta darbības cikla laikā). Prasība iesniegt progresa ziņojumu tika ieviesta 2011.–2012. gada aicinājumā. Tā ziņošanu padarīja efektīvāku. Gala ziņošana bija diezgan vienkāršs uzdevums, kas ietvēra projekta rezultātu aprakstu kopā ar pieredzētajām problēmām un izmantotajām metodēm⁵⁹.

Kopumā Komisijas veiktā pārvaldība laika gaitā kļuva efektīvāka, jo tika izveidota atsevišķa struktūra, kas nodarbojās ar programmas pārvaldību; rokasgrāmatas Komisijas amatpersonām publicēšanai; un netieši — izplatot projektu vadības vadlīnijas 2011. gada aicinājumā.

Kopumā dotāciju saņēmēju pieredze, sadarbojoties ar Komisiju, bija pozitīva. Dotāciju pieteikumu prasībās tika ievērots tāds process kā citās Komisijas centralizētī pārvaldītajās programmās, un, sākot no 2010. gada, aicinājumam tika prasīta sīkāka informācija, kas veicināja pieteikumu un projektu kvalitāti. Izmaiņas ziņošanā arī radīja līdzsvarotāku pieeju starp finansiālo pamatojumu, no vienas puses, un projektu faktisko rezultātu un potenciālās ietekmes izvērtējumu, no otras puses⁶⁰.

2.6 EIROPAS PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA

ES pievienotā vērtība attiecas uz to, kādā mērā programmas ES raksturs rada vērtību tās dalībniekiem un kādā mērā ES ir salīdzinošas priekšrocības salīdzinājumā un valstu un starptautiskiem dalībniekiem, kuri darbojas šajā jomā. Vispirms tiek apspriests programmas ES raksturs un tās ģeogrāfiskā darbības joma. Tas ir sākuma punkts, lai noteiktu ES pievienoto vērtību. Pēc tam ES pievienotā vērtība tiek analizēta attiecībā uz iznākumiem, kas radījuši vērtību ES un saņēmējiem. Taču vēl nav bijis iespējams noteikt un izmērīt ES pievienoto vērtību ietekmes ziņā.

JPEN bija spēcīga starptautiska dimensija. To rada programmas mērķi un to darbību veidi, kuras tiek uzskatītas par atbilstīgām, kā uzsvērts Padomes 2007. gada lēmumā. Lēmuma 4. pantā ir norādīts, ka *JPEN* “sniegs atbalstu šādiem rīcību veidiem [...] īpaši starptautiski projekti, kas izraisa ieinteresētību Savienības mērogā, kurus iesniedz vismaz divas dalībvalstis, viena dalībvalsts un viena valsts, kas vai nu pievienojas, vai ir kandidātvalsts, saskaņā ar gada darba programmās ietvertajiem nosacījumiem.” *JPEN* ietvēra arī daudzas ES platformas. Atbilstīgās rīcības ietvēra arī valstu projektus.

2.6.1 Ģeogrāfiskā darbības joma un dalībvalstu iesaistīšanās

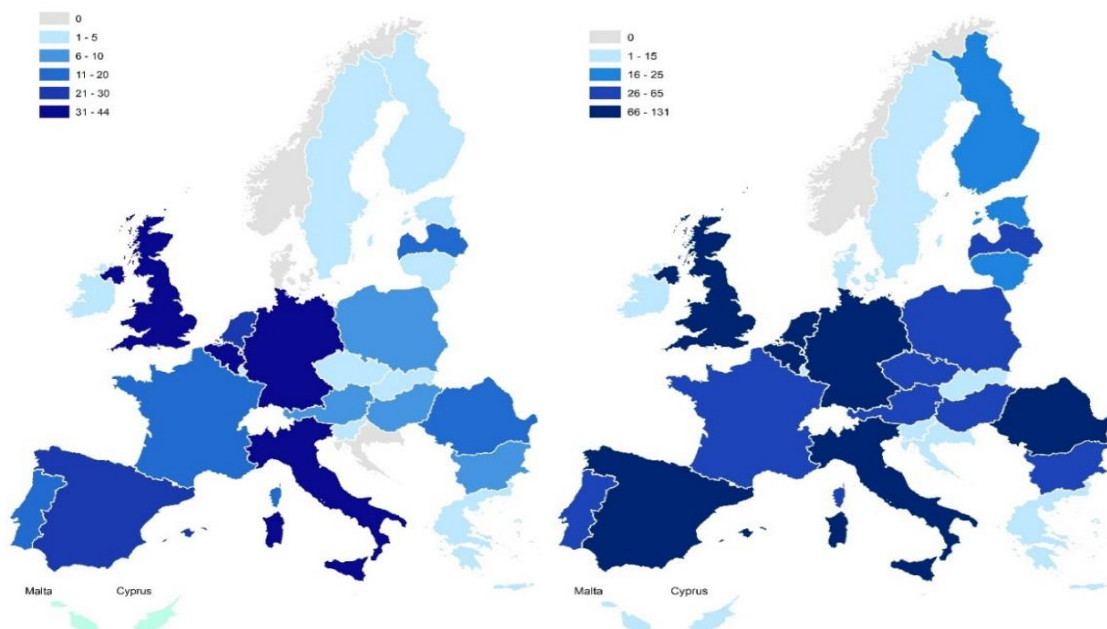
Visas dalībvalstis piedalījās *JPEN*. Kopumā pasākumu ģeogrāfiskā darbības joma ES bija samērā. Dažas dalībvalstis saņēma lielāku skaitu dotāciju un piedalījās lielākā skaitā finansēto partnerību nekā citas dalībvalstis.

2-7. attēlā zemāk ir parādīta to organizāciju ģeogrāfiskā atrašanās vieta, kuras piedalījās *JPEN* projektos, par katru dalībvalsti. Vadošās organizācijas bija koncentrētas četrās dalībvalstīs: Itālijā, Beļģijā, Apvienotajā Karalistē un Vācijā. Kopā minētās dalībvalstis vadīja 48 % (161) no visiem projektiem. Daudzi ES tīkli/platformas ir reģistrētas Beļģijā. Nevienu projektu nevadīja Horvātijā bāzētas organizācijas. Attiecībā uz partneru organizācijām dalībvalstu līdzdalība ir sadalīta vienmērīgāk: no visām dalībvalstīm piedalījās 15, iesaistot vairāk nekā 25 partneru organizācijas.

2-7. attēls. Kopējais katras dalībvalsts organizāciju skaits, kuras piedalījās *JPEN*, tostarp vadošās (pa kreisi) un partneru (pa labi) organizācijas

⁵⁹ Turpat, 39. lpp.

⁶⁰ Turpat.

Turklāt, lai gan vadošās organizācijas vidēji izveidoja vairāk partnerību ar organizācijām no savas dalībvalsts nekā ar organizācijām no citām ES dalībvalstīm⁶¹, programmā tika izveidotas 826 starptautiskas partnerības⁶². Vidējais starptautisko partnerību skaits uz dalībvalsti patiešām bija mazliet mazāk par 32 partnerībām ar organizācijām, kas bāzētas Beļģijā, Vācijā, Itālijā, Spānijā un Apvienotajā Karalistē, katrai sadarbojoties ar vairāk nekā 100 organizācijām no citām ES dalībvalstīm.

Attiecībā uz partnerību struktūru Vācija, Spānija, Apvienotā Karaliste, Beļģija un Itālija bija dalībvalstis, kuru organizācijas sadarbojās ar organizācijām lielākajā skaitā dažādu dalībvalstu, proti, katrā no tā bija organizācijas, kas sadarbojās ar kolēģu organizācijām 21–26 dažādās ES valstīs⁶³.

2-8. attēlā zemāk ir uzsvērtā partnerību struktūra projektiem, ko vadīja Vācija, Itālija un Apvienotā Karaliste, jo šīs bija trīs dalībvalstis ar lielāko skaitu vadošo organizāciju. Vācijas vadošās organizācijas sadarbojās ar 26 dažādām ES dalībvalstīm (izņemot Vāciju), savukārt Apvienotās Karalistes organizācijas sadarbojās ar 23 citām dalībvalstīm, bet Itālija sadarbojās ar 21 dalībvalsti.

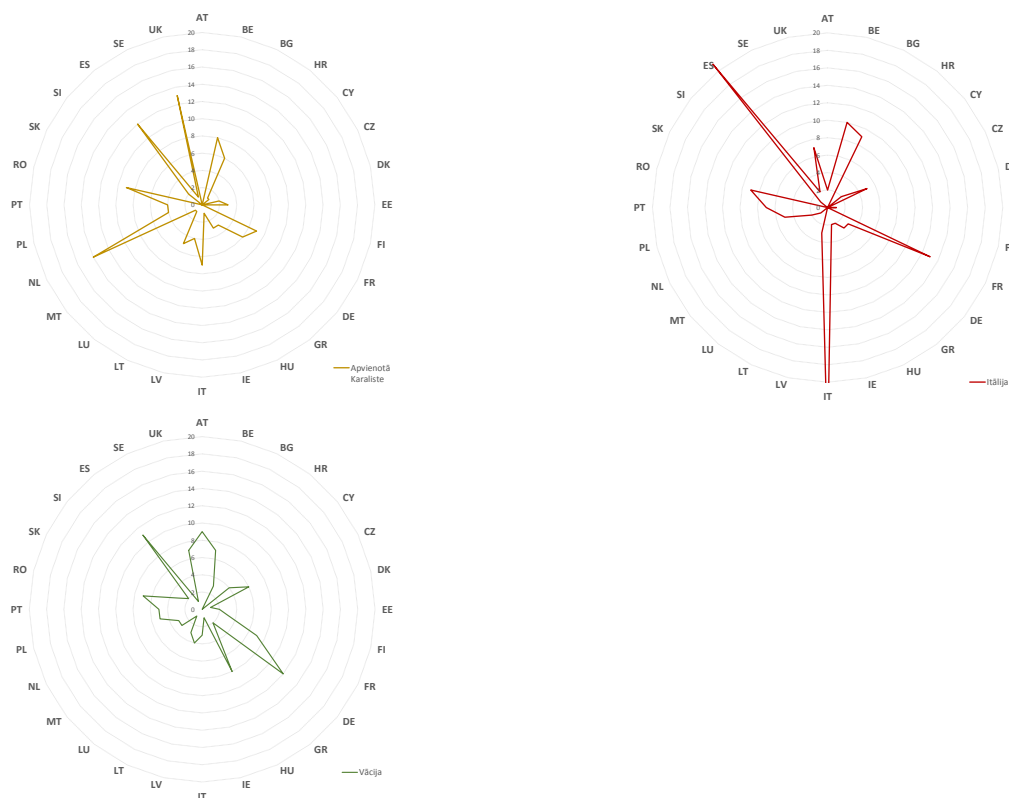
⁶¹ Jo īpaši tas attiecas uz Itāliju. Piemēram, Itālijas vadītās organizācijas sadarbojās ar 28 Itālijas partneriem, 21 Spānijas partneri un 13 Francijas partneriem. AK vadītās organizācijas sadarbojās ar 14 Holandes partneriem, 13 AK partneriem un 12 Spānijas partneriem. Vācijas vadītās organizācijas sadarbojās ar 12 Vācijas partneriem, 11 Spānijas partneriem un 9 Austrijas partneriem.

⁶² Pamatojoties uz to, citas valsts partneru skaitu aprēķinu, ar kuriem katra vadošā organizācija sadarbojās. Šis skaits varētu būt pārāk liels, jo tajā nav ņemtas vērā partnerības, kas ietver tās pašas organizācijas, kuras izmantotas vairāk nekā vienam projektam.

⁶³ Piecu to programmu *ex post* novērtējums, kas tika īstenotas saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu. Īpašās programmas novērtējums: Programma “Krimināltiesības” (JPEN), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 54. lpp.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

2-8. attēls. Partnerību struktūra trim vadībā esošajām dalībvalstīm vadošo organizāciju ziņā

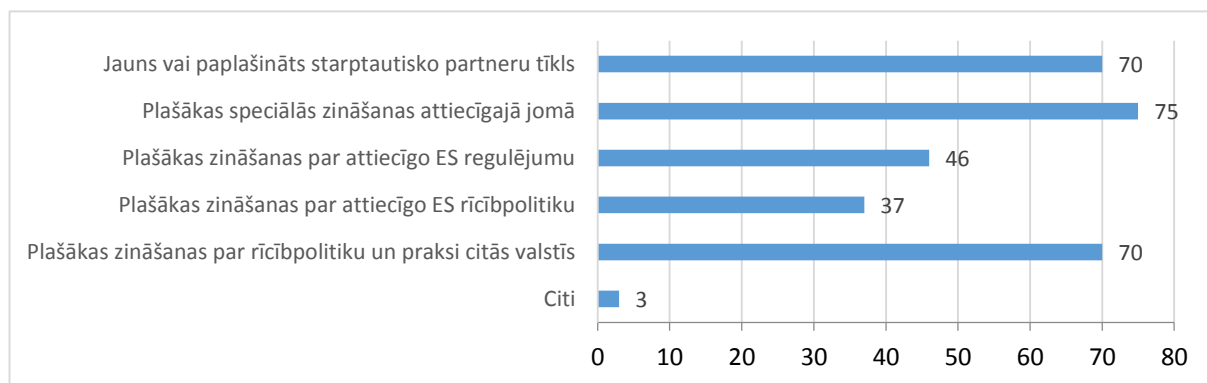
2.6.2 Pievienotā vērtība ES un dotāciju saņēmējiem

Programmas ES pievienotā vērtība dotāciju saņēmējiem ir programmas tiem nodrošinātā piekļuve finansējumam, atbalstot dotāciju saņēmējus viņu pienākumu īstenošanā saskaņā ar ES tiesību aktiem, piemēram, nodrošinot apmācību, instrumentus un pētniecību, lai noteiktu, kā varētu mazināt šķēršļus ES tiesību aktu īstenošanai, un arī lai iegūtu vajadzīgās zināšanas par labu praksi, kas varētu praktiski palīdzēt saņēmējiem. Programma arī veicināja tiesu iestāžu sadarbību, kas dod labumu tām valstu iestādēm un tiesu iestāžu darbiniekiem, kuri, iespējams, strādā pie starptautiskām lietām vai lietām, kas saistītas ar ES tiesību aktiem krimināltiesību jomā. Tāpat programma atbalstīja savstarpēju mācīšanos starp dalībvalstīm⁶⁴.

2-9. attēlā parādīti dotāciju saņēmēju tiešsaistes aptaujas rezultāti attiecībā uz viedokļiem par *JPEN* starptautisko partnerību priekšrocībām.

⁶⁴ Turpat, 57. lpp.

2-9. attēls. Aspekti, kurus starptautiskā partnerība radījusi organizācijām, kas īsteno *JPEN* projektus

Avots: Pārskats par piecu Tieslietu ĢD programmu ex-post novērtējumu 2007.–2013. gadam. N=59. **29.c jautājums:** Ko starptautiskās partnerības sniedza Jūsu organizācijai? (lūdzu, atzīmējiet visu attiecīgo)

JPEN starptautiskā dimensija bija zināmā mērā atkarīga arī no labām darba attiecībām, kas tika izveidotas partnerību ietvaros. Apspriešana parādīja, ka partneri kopumā bijuši apmierināti ar partnerību, kas izveidojās *JPEN* projektu kontekstā. Jo īpaši respondenti bija apmierināti ar uzdevumu sadalīšanu starp partneriem, to organizāciju skaitu, kuras bija iesaistītas projektu īstenošanā, pieredzes un gūto mācību apmaiņu, kā arī ar vispārējo komunikāciju. Vairāk nekā puse aptaujas respondentu (62 %) faktiski norādīja, ka būtu bijis lietderīgi iekļaut organizācijas no citām dalībvalstīm — tas patiešām būtu varējis palielināt labvēlīgo ietekmi.

No 282 darbības dotācijām 40 bija valstiskas. No tām 33 bija vērstas uz tādu sodāmības reģistru sistēmu izveidi, kuras būtu saderīgas ar *ECRIS*. Trīs projektu mērķis bija nodrošināt inovatīvus veidus ES problēmu risināšanai (t. i., pastāvīga atbalsta struktūru tiesnešiem, kas strādā ar Eiropas apcietināšanas orderiem, jaunas metodes ES apsūdzību un nodarījumu interpretācijai un pašnāvību novēršanas sistēmu cietumu telpās), bet četri bija pētījumi, kas analizēja ES tiesību aktu vai apmācības piemērošanu. Iznākumi tika izplatīti ES mērogā, un tiem bija skaidra ES vērtība⁶⁵.

Visbeidzot, var pieņemt, ka ievērojama daļa saskaņā ar *JPEN* izstrādāto darbību nebūtu izstrādātas, ja šāda programma nepastāvētu, jo programma radīja pieprasījumu pēc jaunām darbībām. Iesaistītās organizācijas pielika lielas pūles, lai atrastu valsts finansējuma iespējas savu darbību uzturēšanai, jo īpaši pēc nesenās finanšu un ekonomikas krīzes, vai izstrādātu citus projektus tiesiskuma jomā. Vairums projektu/darbību nesaņēma papildu finansējumu no citiem instrumentiem. Turklāt 77 % no tiešsaistes aptaujas dalībniekiem norādīja, ka projekti/darbības nebūtu īstenotas bez ES finansējuma; tikai sešas personas (6 %) norādīja, ka projekti/darbības būtu īstenotas neatkarīgi no saņemtā ES finansējuma⁶⁶.

⁶⁵ Turpat.

⁶⁶ Turpat, 57.–58. lpp.

3 SECINĀJUMI

Programmas atbilstība⁶⁷

- Programmas specifiskie mērķi un prioritātes bija lielā mērā konkrētas, sasniedzamas un reālistiskas, taču tie ne vienmēr bija izmērāmas vai īstenojamas noteiktā laikposmā.
- Tas, ka aicinājumu iesniegt priekšlikumus prioritārajām jomām tika pievienots projektu paredzētā satura apraksts, padarīja šīs jomas konkrētākas un palīdzēja dotāciju pieteikumu iesniedzējiem nodrošināt, ka viņu projekti atbilst ES mērķiem. Turklāt, tā kā prioritārajās jomās tik lielā mērā bija ievēroti programmas mērķi un ES politikas mērķi, izvēlētajām darbībām bija viegli koncentrēties arī uz šiem mērķiem.
- Arī pakalpojumi, kas tika iepirkti, izmantojot *JPEN* finansējumu, bija ļoti atbilstīgi programmai un plašākiem ES mērķiem, jo tie bija vērsti galvenokārt uz e-tiesiskuma instrumentu izstrādi (jo īpaši e-tiesiskuma portāla un tā moduļu) vai uz pētniecību, lai atbalstītu tiesību aktu un politikas attīstību.
- Dotāciju pieteikumu veidlapu un apspriedēs ar dotāciju saņēmējiem savāktās informācijas analīze parāda, ka daudzi dotāciju saņēmēji vai nu nebija izstrādājuši savus projektus, pamatojoties uz vajadzību novērtējumu, vai arī nebija snieguši pietiekamus pierādījumus, lai pamatotu veikto vajadzību novērtējumu dotāciju pieteikuma veidlapā. Tas rada risku, ka, iespējams, ir bijušas atbilstīgākas vai lietderīgas pieejas projektu mērķiem.
- Par spīti tam, dotāciju saņēmēju ziņojumi vedina domāt, ka gala saņēmējiem uz projektiem ir reaģējuši pozitīvi, norādot, ka viņi darbības uzskata par atbilstīgām. Tomēr nav iespējams to apstiprināt, neapkopjot gala saņēmēju neatkarīgos viedokļus.

Saskaņotība un papildināmība

- *JPEN* papildināmība ar citām ES programmām un intervencēm bija gandrīz pilnībā panākta, lai gan dažiem projektiem bija risks pārklāties ar citām ES intervencēm.
- Papildināmību panāca ar mehānismiem, ko Komisija ieviesa programmas izstrādes posmā un uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus izstrādes posmā.
- Projektu izvēles, kā arī programmas cikla uzraudzības un ziņošanas posmos Komisija nepiemēroja nekādus mehānismus papildināmības palielināšanai, izņemot resursu (t. i., e-tiesiskuma portāla) dalīšanu ar programmu “Civiltiesības” (*JCIV*).

Efektivitāte

- Kopumā īstenotās darbības ir bijušas vērstas uz programmas mērķiem, jo īpaši konkrētajiem mērķiem saistībā ar tiesu iestāžu darbinieku apmācību un tiesu iestāžu sadarbību.
- Projekti, kas iesaistīja politikas veidotājus projektā, apspriežoties izstrādes posmā, brīfingos, sanāksmēs vai iesaistīja tos projekta valdē, veicināja programmas paredzētā iznākuma sasniegšanu, proti, panākt, lai politikas veidotāji izmanto projekta iznākumus jaunas politikas vai tiesību aktu veidošanai vai esošo pielāgošanai.
- Ir grūti novērtēt, kādā mērā projekta iznākumi ir sasniegti (salīdzinājumā ar plānotajiem iznākumiem). Iemesls bija tas, ka prasību dotāciju pieteikumu iesniedzējiem noteikt izmērāmu mērķi projektu iznākumiem Komisija ieviesa tikai programmas beigu daļā, un gala ziņojumi par šiem projektiem vēl nav pieejami.
- Taču, pamatojoties uz dotāciju saņēmēju pašu ziņojumiem (gala ziņojumos un apspriedēs, kas tika organizētas šim novērtējumam), šķiet, ka lielākā daļa projektu (aptuveni 70 %) bijuši efektīvi ierosināto iznākumu sasniegšanā, bet gandrīz trešā daļa projektu nav bijuši tik efektīvi, jo tie nerasniedza visus savus mērķus.

⁶⁷ Turpat, 59.–61. lpp.

Ilgtspēja

- Kopumā Komisijas centieni izplatīt projektu rezultātus bija ierobežoti, izņemot saistībā ar mācību materiāliem, daži no kuriem tika publicēti e-tiesiskuma portālā. Komisija pārsvarā palāvēs, ka dotāciju saņēmēji izplatīs iznākumus tieši savām mērķgrupām, un Komisijas pašas cilvēkresursi bija mobilizēti galvenokārt finanšu pārvaldībai.
- Ir grūti pilnībā izvērtēt dotāciju saņēmēju izplatīšanu darbību efektivitāti, neapspriežoties ar mērķgrupām: informācija par lietotāju skaitu un panāktajām mērķgrupām gala ziņojumā nav visaptveroša, jo šāda ziņošana nebija pienākums saskaņā ar programmu. Neraugoties uz to, fakts, ka šādas darbības bija efektīvas, piesaistot politikas veidotāju uzmanību un palielinot kontaktus starp dažādu dalībvalstu iestādēm, vedina domāt, ka izplatīšana vismaz kādā ziņā bijusi lietderīga.
- No 219 analizētajām darbības dotācijām un operatīvajām dotācijām, par kurām gala ziņojumi bija pieejami, 121 (55 %) sniedza zināmus pierādījumus ilgtspējai vai nu tāpēc, ka bija nodrošināts projekta turpmākais finansējums, tāpēc, kas dažas darbības tiks turpinātas, tāpēc, ka partnerība tiks turpināta (daļēji vai pilnīgi), vai tāpēc, ka projekta iznākumi un rezultāti tiks izmantoti arī turpmāk.
- Tā projektu procentuālā attiecība (32 %), kurai bija norādīts papildu finansējums projekta turpināšanai (saskaņā ar gala ziņojumiem), tiek uzskatīta par īpaši pozitīvu. Tomēr tas, iespējams, nav pārsteidzoši, ņemot vērā, ka ieguvumi, kas panākti *JPEN* projektu rezultātā, bieži bija vērsti uz valstu iestādēm un sabiedriskajiem pakalpojumiem, kas ir piemēroti, lai noteiktu turpmāku finansējumu lietderīgiem ieguvumiem.

Lietderība

- *JPEN* pieejamais finansējums bija pietiekams, un, iespējams tas varēja būt mazāks gan darbības dotācijām, gan operatīvajām dotācijām, ņemot vērā, ka tā bija “jauna” programma, kas bija vēsta uz “jaunu” un salīdzinoši nepieredzējušu dalībnieku grupu. Saistības bija sistemātiski mazākas par sākotnējiem piešķirumiem, lai arī tās uzrādīja zināmus uzlabojumus.
- Pamatojoties uz pieejamo informāciju par finansējumu, šķiet, ka dotāciju saņēmējiem bija pietiekami daudz līdzekļu savu mērķu realizēšanai.
- Attiecībā uz vienkāršošanas iespējām Komisijas īstenotā pārvaldība laika gaitā kļuva efektīvāka un dotāciju saņēmēju pieredze sadarbībā ar Komisiju bija pozitīva.
- Pieteikuma veidlapās prasītās informācijas detalizācijas pakāpe, sākot no 2010. gada, palielinājās, kas deva labumu gan Komisijai (ziņojumu kvalitātes un lietderības izteiksmē), gan arī pieteikumu iesniedzējiem (ļaujot tiem precīzāk plānot un aplēst savas darbības). Šī sīkākā detalizācijas pakāpe ietvēra darba plūsmu ieviešanu. Vairums respondentu (85 %) uzskatīja, ka ziņošanas prasības (gan par projektu finanšu aspektiem, gan par aspektiem, kas nav saistīti ar finansēm) ir atbilstīgas. Aptuveni 79 % tiešsaistes aptaujas respondentu Komisijas veiktos uzraudzības pasākumus vismaz daļēji uzskatīja par labiem un lietderīgiem projektu/darbību īstenošanas laikā.

ES pievienotā vērtība

- *JPEN* ES raksturs izpaudās spēcīgā starptautiskā dimensijā, ietverot visas ES dalībvalstis.
- Starptautiskās partnerības sekmēja arī programmas mērķu sasniegšanu, piemēram, uzlabojot pārrobežu sadarbību un veicinot labas prakses izstrādi un izplatīšanu, un, mazākā mērā, palielinot zināšanas par atbilstīgajiem ES tiesību aktiem un politiku.
- Programmas ES pievienoto vērtību dotāciju saņēmējiem nodrošina arī tas, ka programma tiem nodrošināja piekļuvi finansējumam, tādējādi atbalstot dotāciju saņēmējus viņu pienākumu izpildē saskaņā ar ES tiesību aktiem. Bija atbilstīgi, ka ES stimulēja un veicināja šo pienākumu izpildi — un ES mērķu īstenošanu — ar šo līdzekļu starpniecību.

Galvenie ieteikumi

- Labāk definēt prioritātes: Komisijai būtu jāiegulda vairāk laika un cilvēkresursu prioritāšu noteikšanas procesā, lai nodrošinātu to, ka prioritātes var atbilstīgi sasniegt ar piešķirto budžetu.
- Reālistisks projekta risku novērtējums un labākas risku mazināšanas stratēģijas: Komisijai būtu labāk jāuzrauga riski visā projekta garumā, piemēram, prasot iesniegt īsus progresu ziņojumus, kas nosaka visus potenciālos riskus, tiklīdz tie rodas, visā projekta īstenošanas laikā.
- Attiecībā uz uzraudzību un novērtēšanu lielāku uzmanību pievērst ietekmes novērtēšanai visos līmeņos, nevis tikai iznākumiem. Tas iet rokrakā ar vajadzību vākt, analizēt un izmantot objektīvus un neatkarīgus pierādījumus, lai veiktu projekta un programmas novērtējumus. Palielināt koncentrēšanos uz to vajadzību novērtējumu, kuras katrs projekts cenšas risināt.
- Izpētīt veidus, kā veicināt, lai citas organizācijas, arī citās dalībvalstīs, pārņem projektu iznākumus, rezultātus un labāko praksi, tostarp piešķirot vairāk resursu tulkošanai, saziņai un izplatīšanai.
- Palielināt programmas intervenču loģiku; saskaņā ar programmas jomu un tās vispārīgajiem un konkrētajiem mērķiem un prioritātēm, darbības veidiem un intervences un īstenošanas pasākumu veidiem Komisijai ir jācenšas palielināt intervenču loģiku⁶⁸ un jebkādā programmas nākamajā turpinājumā jānodrošina, lai attiecības starp loģisko pamatu, mērķiem, ieguldījumiem, ieguvumiem, saņēmējiem, sagaidāmajiem iznākumiem un ietekmi būtu skaidri formulētas, precīzas un konkrētas.

⁶⁸ Skatīt, piemēram, piecu to programmu *ex post* novērtējumu, kas tika īstenotas saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu plānu, Īpašās programmas novērtējums: Programma “Krimināltiesības” (JPEN), ICF, 2015. gada 28. jūlijs, 1.–2. lpp.
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf.